

chov skotu

V TOMTO VYDÁNÍ

ŠLECHTĚNÍ
CRV Beef on Dairy

MANAGEMENT
Revoluce v dojárnách

O FARMĚ
Pivkovicе a. s.

NOVINKY

- 3 Z domova i ze světa
- 17 Info AHV
- 24 Info Chr. Hansen
- 28 Info De Heus

ŠLECHTĚNÍ

- 10 Masný skot
- 14 TOP české strakaté
- 26 TOP holštýn

MANAGEMENT STÁDA

- 8 KALIBER PLÁN – plán odchovu jalovic
- 18 Uniform agri – komplexní program na řízení stáda
- 20 Revoluce v dojrnách

ZDRAVÍ

- 16 Zdravé tele základ stáda

VÝŽIVA

- 12 Optimální start pro telata

O FARMĚ

- 4 Pivkovice a. s.

CHOVATELSKÉ A NADCHÁZEJÍCÍ AKCE

- 19 Chovatelské akce na Slovensku
- 31 Upoutávka na akci Mléčná farma roku 2024

RŮZNÉ

- 30 Spolupráce CRV a CATTLE MARKET

Zdraví

16 Zdravé tele základ stáda

Management

18 Uniform agri - komplexní program na řízení stáda

Šlechtění

26 TOP holštýn

Nadcházející akce

31 Mléčná farma roku 2024

T I R Á Ž

Časopis Chov skotu je vydáván 3x ročně společností CRV Czech Republic, spol. s r. o.

Distribuce:

Chov skotu je zdarma doručován chovatelům skotu a vybraným zemědělským školám a institucím. Na jeho vydávání se podílejí společnosti CRV Czech Republic, spol. s r. o., De Heus, a. s., FARMCZSYSTEM, s. r. o. a Chr. Hansen Czech Republic, s. r. o. Chovatelé skotu mohou o zaslání časopisu požádat prostřednictvím obchodních zástupců výše uvedených společností. Ostatní zájemci si jej mohou stáhnout v elektronické podobě ze stránek www.crv.cz/cs/chov-skotu.

Redakce + inzerce: Bc. Michala Pecháček Fialová, MBA.

e-mail: michala.pechacek@crvcz.cz

CRV Czech Republic, spol. s r. o.

Plemenářská stanice 420, Zásmyky 281 44

Tisk + grafické zpracování:

Metoda spol. s r. o.

e-mail: metoda@metoda.cz

tel.: +420 543 214 485

Fotografie:

Z archivu CRV Czech Republic, spol. s r. o.,

CRV B.V. a partnerských organizací.

Prohlášení:

Vydavatel neodpovídá za názory vyjádřené autory jednotlivých příspěvků, ani jejich názory nemusí zcela sdílet. Snahou vydavatele je poskytovat prostřednictvím Chovu skotu pravdivé a přesné informace z různých oblastí chovu skotu. Přesto nemůže být vůči společnosti uplatňována žádná odpovědnost za chyby v obsahu jednotlivých příspěvků. Všechna práva jsou vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být použita jakýmkoliv způsobem bez předchozího písemného souhlasu vydavatele.

MK ČR E 15326

ISSN 1801-5409

Rok 2024 ve znamení dvou velkých výročí

■ autor: Martina Sasáková

Prvního dubna uplyne již 20 let od doby, kdy akvizicí ČMPU vstoupila společnost CRV, tehdy ještě jako CZ Delta, na český trh. Cestu třem Nizozemsko belgickým kravám v logu lehce prošlapávala již předtím společnost KESA, která začátkem 90. let začala ještě do tehdejšího Československa z Nizozemska genetiku dovážet. Dvě dekády CRV Czech Republic, spol. s r. o. utekly jako voda, a my jsme pyšní na to, že jsme dnes silnou společností, která přináší chovatelům jak v České republice, tak tak na Slovensku širokou nabídku produktů a služeb pro jejich stáda.

Dvacítka však není letos jediným číslem, které bude v souvislosti s CRV rezonovat. Celosvětově CRV (Coöperatieve Rundveeverbetering), která byla založena roku 1874 v Nizozemsku, slaví již 150 let své existence! Z lokální družstevní organizace, která stála u zrodu

BETTER COWS > BETTER LIFE

plemenné knihy a registrace zvířat v Nizozemsku a Belgii, počátku lineárního hodnocení exteriéru či kontroly mléčné užitkovosti, je dnes nadnárodní plemenná společnost. Zaměstnává po celém světě přes 2 000 lidí a je aktivní ve více než 60 zemích. Díky nemalým investicím jak do genetiky, tak i do výzkumu a vývoje neustále přináší svým zákazníkům inovativní řešení, která přispívají k vyšší efektivitě chovu skotu. Produk-

ty a služby nabízené společností CRV jsou v souladu se zvyšujícím se tlakem společnosti na zdraví a welfare zvířat i ochranu životního prostředí.

V průběhu roku Vám budeme přinášet informace jak z historie, tak i naše plány do budoucna, jak v lokálním, tak i globálním měřítku. Děkujeme Vám za přízeň a spolupráci, kterou se budeme snažit v následujících letech ještě posilovat.

Dalších 1,5 miliardy eur pro končící zemědělce v Nizozemsku

■ zdroj: ANP/RVO, www.accountant.nl/nieuws/2023/12

Nizozemská vláda chce uvolnit další téměř jeden a půl miliardy eur na výkupní programy pro zemědělce. Peníze jsou potřeba, protože by stávající programy mohly být přečerpany.

Tyto informace potvrdil mluvčí Ministerstva zemědělství, přírody a kvality potravin (LNV). Tolik diskutované výkupní programy jsou dvě hlavní opatření, která vláda přijala s cílem drasticky snížit emise dusíku a srážky v přírodních rezervacích. Na program pro „peak loaders“, tedy podniky s nejvyššími emisemi dusíku, chce ministerstvo uvolnit dalších 850 milionů eur. Dalších 600 milionů eur je potřeba pro obecný program. Pozměňovací návrh potřebný k jeho realizaci půjde příští měsíc do Sněmovny reprezentantů a Senátu. Informována bude také Evropská komise.

Zpětný tok

Tyto peníze jsou doplňkem stávajícího rozpočtu, který rovněž činí přibližně

1,5 miliardy eur. Není jisté, zda budou dodatečné finanční prostředky potřeba. „Není jisté, že se všechny podniky, které o ně požádají, skutečně rozhodnou skončit,“ řekl. LNV chce nicméně peníze uvolnit, aby se předešlo případným průtahům v procesu. „Prostředky, které nebudou potřeba, poputují zpět do státní pokladny,“ dodal mluvčí.

Do jednoho ze dvou programů se prozatím přihlásilo 1240 podniků. Z toho 458 zemědělců požádalo o program pro podniky s nejvyšším zatížením, 510 o obecný program a u 272 žádostí ještě nebylo rozhodnuto, pod který program spadají. V rámci programu pro podniky s nejvyšším zatížením získá končící zemědělec 120% hodnoty farmy, v rámci obecného režimu pak maximálně 100%.

Dotace

Majitelé farem, kteří chovají například prasata, dojený skot nebo kuřata a uvažují o ukončení činnosti, mohou požádat o dotaci prostřednictvím programu Landelijk beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus). Více informací o této možnosti naleznete na internetových stránkách Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Registrace do obecného programu byla uzavřena na začátku tohoto měsíce, program pro chovy skotu se špičkovým zatížením trvá ještě do začátku dubna 2024.

Postupnými promyšlenými kroky k velkému posunu

Nová koncepce chovu skotu, pevně nastavené pracovní protokoly i ambiciózní cíle, a v neposlední řadě nadšení mladého týmu posouvají Pivkovic a. s. neustále kupředu.

■ autor: **Martina Sasáková**

Jihočeský podnik se čtyřmi desítkami zaměstnanců, který patří do skupiny RABBIT CZ a. s., hospodaří v předhůří Šumavy v okrese Strakonice na cca 1200 hektarech půdy. Hlavním zaměřením rostlinné výroby je produkce krmné základny pro výrobu živočišnou, kde je v rámci sedmihonného osevního postupu pěstována zejména kukuřice, pšenice, ječmen a řepka. Zbytek orné půdy je pak využíván pro pěstování luskovin, jetelovin, vojtěšky a travních směsí. Od roku 2017 si podnik sám dělá pokusy na silážích kukuřicích, aby nebyl závislý na pokusech dodavatelských firem a mohl si sám ve vlastním provozu ověřit, co v jeho podmínkách funguje.

Živočišná výroba se kromě chovu holštýnského stáda, které v současné době včetně telat čítá na 1250 ks, věnuje také výkrmu kuřat na farmě ve Slavěticích, odkud ročně dodává přibližně jeden milion kuřat na porážku v Trhovém Štěpánově. Výkrm kuřat přináší podniku cca 40% z celkových tržeb, což je jen o něco méně než produkce mléka, která je dnes na úrovni necelých 45%. Do budoucna by se tento poměr měl změnit a tržby za mléko by při plném stavu dojníc, který bude po dokončení nové stáje v Bílsku 770 ks, měly představovat až 65% celkových příjmů podniku.

Špatná situace a nový začátek

V roce 2016, kdy do Pivkovic nastupoval současný ředitel Ing. Jiří Kamarýt, byla živočišná výroba, konkrétně chov dojníc, ve stavu, kdy vedení podniku stálo před rozhodnutím, zda s ním vůbec bude pokračovat. V té době mělo stádo se 440

dojnícemi užitkovost 22,3 litru na ustájenou, a v kombinaci s cenou mléka na úrovni 7,50 Kč byly ekonomické výsledky opravdu špatné. „Věděli jsme, že musíme změnit celkový koncept chovu, abychom mohli fungovat dál,“ vzpomíná p. Kamarýt na nelehké začátky, které byly spojeny i se změnou personálu v živočišné výrobě, a to hlavně na pozici zootechniků. Svěží vítr do plachet přinesli v roce 2017 zootechnici Zdeňka Chyczyiová a Tomáš Žaloudek, a rovněž spolupráce s novými poradci v oblasti výživy, Ing. Brabencem st. a Ing. Nedvědem. „Společně jsme mohli začít intenzivně pracovat na tom, aby začala ekonomika chovu skotu nabírat ten správný směr. Začali jsme protokolovat práci, s jasně danými postupy a časovým harmonogramem, stanovili si cíle na další období, které jsme vždy po roce vyhodnotili, a stejným systémem pracujeme dodnes.“

Změny v ustájení

Kromě pracovních postupů bylo také třeba udělat změny v ustájení, nastavení areálů a plánování investic. První na řadě byla přestavba stáje v Netonicích a výměna staré tandemové dojírny 2 x 5 za novou rybinovou s 2 x 10 místy, a byl zde rovněž dokončen přechod

na kejdové hospodářství z původního stlaného. V roce 2018 byl vybudován přístřešek pro 128 ks, aby mohlo být dosaženo finální kapacity 293 dojníc, která je využívána i v současné době. „Abychom zajistili lepší přípravu, a tím i lepší kvalitu krmiv, postavili jsme v Netonicích manipulační přístřešek na přípravu a míchání, a vyměnili jsme venkovní sila na kompletní krmnou směs. Nová čekárna pro zvířata, kompletně nová technologie na hale, odvodnění areálu a vybudování cest byly další kroky, které nám pomohly k vytvoření funkčního celku. Díky systému a řádu, který jsme nastavili, se jak příprava krmiv, tak i celý provoz výrazně zjednodušili,“ hodnotí pozitivní posun Ing. Kamarýt.

Další vizí na zkvalitnění ustájení, která by vedla ke zlepšení zdravotního stavu zvířat a zvýšení užitkovosti a ziskovosti podniku, byla rekonstrukce farmy v Bílsku. Tři roky intenzivního přemýšlení, sbírání inspirace na jiných farmách v Česku i v zahraničí a zvažování všech možných variant nakonec vyústilo v rozhodnutí, že bude nejlepší starou farmu zbourat a postavit novou. „Měli jsme zpracovaný projekt na novou stáj pro 388 dojníc, s kombinovaným provozem – kejdovým pro dojnice a stlaným

pro Zdeňku Chyczyiovou jedním ze základních cílů, a je ráda, že ten, který před sedmi lety s kolegy nastavili, stále funguje. „Používáme přípařovací program SireMatch, v rámci kterého máme nastaven chovný cíl a vybíráme na rok skupinu osmi býků, vždy cca 150 ID od jednoho, abychom byli schopni jeho kvality vyhodnotit. Přešli jsme téměř kompletně na prověřené a zdravotní stav. Že se slepě neženeme jen za produkci mléka, dokazuje i to, že se díváme současně na TPI i na NetMerit.“

Důležité životní období

Že je začátek života a odchov jalovice zásadní pro její budoucí produkční život, je známá věc, proto se i v Pivkovicích rozhodli klást právě na toto období velký důraz. „Péči o telata u nás věnujeme hodně energie, protože víme, že jsou budoucností našeho stáda. Nativní mléko dostávají 3–4 dny, od pátého dne přecházejí na mléko sušené.“ Do budoucna by však p. Chyczyiová dobu na nativním mléce chtěla prodloužit. „Do dvou měsíců držíme telata v individuálních boudičkách, a 45. den začínáme s odstavem, který máme rozdělený do dvou týdnů, aby byl přechod co nejsnazší. Při odstavení rovněž přijímají telata dostatečné množství starteru (2,5 kg/ks), který dostávají do tří měsíců věku ad libitum, a poté přechází postupně na suchý mix.“ Po odstavení jsou jalovičky další dva až tři měsíce v kotcích po šesti, a v Pivkovicích jsou ustájeny až do zapouštění. Po vyšetření březosti (ve 14–15 měsících věku) jsou přesunuty na odchovnu mladého dobytka v Radějovicích, kde mají k dispozici i šestihektarový výběh.

pro vysokobřezí jalovice a suchostojné krávy, a museli jsme vyhodnotit, zda budeme schopni 170milionovou investici zaplatit. Díky tomu, že se nám za relativně krátkou dobu podařilo dosáhnout nemalého pokroku (uzávěrka za rok 2021 byla 29,4 litru na ustájenou), dalo naše představenstvo investici zelenou.“

Reprodukce

Zvýšení užitkovosti a lepší ekonomická situace samozřejmě nesouvisela pouze se změnou ustájení nebo přípravou krmiv, ale velmi důležitou roli zde sehrálo i výrazné zlepšení reprodukce, na niž se od začátku soustředili noví zootechnici. „Zásadní pro nás bylo nastavení brakačnických a reprodukčních parametrů, abychom mohli začít členěně vyřazovat neefektivní krávy,“ vysvětluje hlavní zootechnička Zdeňka Chyczyiová, která stejně jako p. Kamarýt pozitivně hodnotí zavedení protokolů pracovních činností. „Abychom viděli výsledky naší práce, je opravdu nutné, aby se všechny činnosti, jako je připouštění, zaprahování atd... dělali ve stejný čas a stejným způsobem. Jakmile jsme byli schopni zavedené postupy vyhodnotit a viděli jsme zlepšení výsledků, tak jsme si pro další období reprodukční ukazatele ještě zpřísnili. K lepším výsledkům přispěla i skutečnost, že jak inseminace, tak sono vyšetření dělá již od roku 2017 náš faremní zootechnik Tomáš Žaloudek, který má vynikající výsledky,“ pokračuje p. Chyczyiová.

Ovalert a SireMatch

Obrovského posunu dosáhli Pivkovičtí podle slov zootechničky i díky Ovalertu, který pořídili na jalovice v roce 2018 a o dva roky později nakoupili první obojky i pro původní stáj v Bílsku, kde

do té doby nebyla žádná identifikace. „Začali jsme s nimi u rozdoje, abychom o zvířatech v důležitém období po porodu měli co nejvíce informací. Nyní už mají respondéry v Bílsku všechna produkční zvířata, a do budoucna bychom chtěli na Ovalert převést i dojnice v Netonicích.“ Tak jako u dalších podniků, i v Pivkovicích byla spolehlivost systému v detekci říje vidět prakticky hned, proto krátce po jeho spuštění, kdy již byla v plánu stavba nové stáje a zvyšování stavu, začali všechny jalovice připouštět sexovanými inseminačními dávkami. A pouze u jalovic to nakonec neskončilo. „Od prosince 2022 používáme 100% sexovaných dávek na jalovice i na krávy. Nižší březost jsme nezaznamenali, ba naopak, s 65% na jalovicích a 50% na kravách je březost ještě o 2% lepší, než byla s konvenčními dávkami.“ Smysluplný koncept v reprodukci byl

„Jalovice u nás připouštíme od 13 měsíců s přihlédnutím k jejich hmotnosti. Naším cílem bylo, aby se jalovice poprvé otelila do 23 měsíců, v současné době se nám daří telit ještě o měsíc dříve.“

Začátek produkčního života v nové stáji

Vysokobřezí jalovice jsou před porodem přesunuty do nové stáje v Bílsku, jejíž dokončení je plánováno na konec roku 2023 a probíhá za plného provozu. „Tranzitnímu období jsme při stavbě stáje věnovali velkou pozornost, protože toto období je pro produkční život dojnice zásadní,“ vrací se ke slovu Ing. Kamarýt, kterému největší radost dělá nová porodna pro 70 kusů. „Díky konceptu stáje máme ucelenou smyčku, kdy jalovici před porodem přivezeme, a následně už ji jen převádíme mezi stájemi. Tak se nám díky nové porodně daří držet oddělené skupiny zvířat, a tím udržovat co nejmenší stres.“

Srdcem farmy v Bílsku, jejíž stáje mají sedlovou střechu se šterbinou, boční ventilaci a jsou doplněny o ventilátory nad postýlkami i porodními boxy, je nová nerobotická dojírna Fullwood (2 x 14 side by side), která byla spuštěna na začátku července 2023. Příprava na dojení probíhá pomocí zařízení Pulisystem, které svými kartáčky struky stimuluje a čistí. „Díky tomuto systému se příprava zkrátila na polovinu, ručně pak už jen otřeme struky, aby byly suché, a můžeme začít dojit,“ chválí zjednodušení práce p. Chyczyiová, která rovněž vidí dobře zvládnuté tranzitní období jako klíčové pro celou laktaci. „Hodně času věnujeme rozdoji, dáváme šest

dávek monopropyleglykolu a starším kravám preventivně vápník. Provádíme rektální vyšetření, kontrolujeme stav dělohy, konzistenci výkalů, naplněnost bachoru, měříme ketolátky a vyhodnocujeme zdravotní stav. Prevence rozdoje se nám pak pozitivně vrací v dobrém zdravotním stavu v průběhu laktace. S novou stájí se nám o polovinu snížily somatické buňky, a také veterinární náklady v tranzitním období, a další zlepšení lze čekat, až bude stáj kompletně dokončena.“

Výsledky, další cíle a vize

To, že systematické kroky, které podnik dělá, přináší své ovoce, dokládají výborné výsledky produkce i reprodukce. Prvotelky v současné době nasazují 43 litrů, průměrná laktace prvotelek je na úrovni 11 500 kg mléka a průměrná užitkovost na ustájenou byla v listopadu 36 litrů. A že každý další pokořený milník motivuje mladý tým pracovníků k dosažení ještě lepších výsledků, ilustrují zase cíle, které si nastavili na další období. „Jsme přesvědčeni, že na konci roku 2024 můžeme mít užitkovost 40 litrů na ustájenou a 45 litrů na dojenou, při zachování 30% brakace s efektivním zpeněžením vyřazených kusů. U reprodukce se chceme dostat na 1,3–1,5 ID na zabřezlou a max. 2 ID u krav. V současné době také zkusíme ve spolupráci s CRV i nový program pro řízení stáda Uniform Agri, který má kromě dojírenské části i část chovatelskou, která pomáhá sledovat zdravotní stav a vyhodnocovat slabá místa našich zvířat. Věříme, že s dalšími informacemi budeme schopni naše stádo posunout zase o kus dál.“ Aby však

mohli společnost rozvíjet a byli schopni „zahojit“ ztráty z let minulých, pouze dobré výsledky stáda k tomu nestačí. „Z dosaženého pokroku máme velkou radost, ale potřebujeme, abychom do budoucna měli dobré i finanční výsledky, což se nám zatím díky zemědělské politice současné vlády a nízkým výkupním cenám komodit ani s tak skvělými ukazateli stáda nedaří. Bohužel budoucnost našeho chovu stejně jako celého českého zemědělství nejsou jen v našich rukách, a v krocích, které pro zlepšení chodu našeho podniku děláme,“ hodnotí aktuální situaci zootechnička společně s ředitelem.

A co čeká podnik po dokončení produkční stáje v Bílsku? „Musíme vyřešit ustajovací kapacity pro mladý dobytek, protože máme v současné době přebytek telat. Do budoucna budou telata ustájena přímo v Bílsku, kde budou do 2,5 měsíce v individuálních boudičkách, a poté přesunuta k odchovu v Pivkovicích. Plánujeme také výstavbu nového teletníku, který bychom chtěli mít hotový v roce 2024,“ uzavírá výčet plánů na nejbližší období Ing. Kamarýt. ■

CRV

**Cesta k efektivnímu
a zdravému stádu**

BETTER COWS > BETTER LIFE

KALIBER PLÁN – Plán odchovu jalovic

Společnost De Heus využívá mnohaletých zkušeností v oblasti výživy telat i jalovic, a tyto znalosti jsou zpracované v konceptu Kaliber plán. Odchovem telat podle tohoto programu tak farmář získá správně vyvinuté jalovice.

■ autor: Ing. Martina Kracíková, specialista pro skot De Heus

Kaliber odchov se zaměřuje na vztah mezi výškou zvířete, hmotností a tělesným rámcem zvířat. Žádoucí je vývoj jalovic bez tvorby tukové tkáně. Znaky správného odchovu jsou velký rámec zvířat, odpovídající hmotnost, zřetelná žebra a linie páteře. Z pohledu Kaliber plánu jsou hlavní aspekty úspěšného odchovu: kvalita mleziva, množství a čas podaného mleziva, doba odstavu, příjem starteru při odstavu, hmotnost telat při odstavu a hmotnost při 1. inseminaci. Součástí konceptu Kaliber plán je platforma Kaliber Selector. Tento program vyhodnotí na základě konkrétních podmínek na farmě nejvhodnější typ mléčné náhražky, koncentraci a její dávkování. Další způsob hodnocení růstu v Kaliber odchovu telat, jsou měřicí karty vyhodnocující vztah mezi hmotností zvířete a obvodem hrudníku telete. Výpočet krmné dávky jalovic se provádí v systému FeedExpert. De Heus využívá systém SFOS – synchronizace živin v bachoru tak, aby se maximalizovala funkčnost bachoru a využitelnost živin. Použitím nástrojů konceptu Kaliber plán tak získáme zdravé, správně vyvinuté a nezatučnělé jalovice. Kaliber plán odchovu je rozdělen do čtyř fází – růstu, dorostu, dospívání a březosti. První fáze Kaliber plánu je fáze růstu (0–5 měsíců). V tomto období je důležité dodržet management mléčného odchovu, správnou koncentraci mléčného nápoje, návyk na Kaliber starter, provedení odstavu tak, aby se denní přírůstek telat po odstavu dále zvyšoval. Je nezbytné, aby měla telata neomezený přístup ke kvalitnímu senu a vodě. Druhá fáze Kaliber plánu je fáze dorostu (5–8 měsíců). V návaznosti na předcho-

zí období je velmi důležité růst jalovic dále udržet a využít jejich potenciálu dosahovat nejvyššího denního přírůstku.

Velmi často se ke krmení používají travní senáže s nižším obsahem dusíku a díky krmivům z řady Kaliber plán se chybějící dusík doplní. Správně sestavená krmná dávka je potom chutná, jalovice ji velmi dobře přijímají a díky tomu se dosáhne maximálního příjmu sušiny a optimálního růstu. Třetí fáze Kaliber plánu je fáze dospívání (8–14 měsíců). Jedná se o rozhodující období pro vývoj jalovice z hlediska vývoje tělesného rámce a růstu bez tučnění. V této fázi musí být zřetelné žebro a linie hřbetu. Je dobré bilancovat makro- i mikroživiny pomocí minerálních krmiv z řady Bestermine.

Poslední fáze Kaliber plánu je fáze březosti (14–24 měsíců). V tomto období musí být jalovice připravena k inseminaci. Pokračování vývoje růstu jalovice bez ukládání přebytečného tuku. Použitím Kaliber plánu v odchovu jalovic farmář získá zdravé, narostlé jalovice. Zamezením tvorby nežádoucího tuku v oblasti vemene jalovic je velký potenciál vyšší mléčné produkce v období laktace. Jalovice se díky zvládnutému odchovu mohou inseminovat již ve 14. měsíci, a tak bude první očekávané telení ve 23.–24. měsíci stáří jalovice. ■

Odchov jalovic není věda

Vyšší příjem starteru, mléka, nebo mléčné náhražky před odstavením zvyšuje produkci zvířat na první laktaci. Období od narození telete až po odstavení telat od mléka, nebo mléčné náhražky, je velmi důležitá fáze pro zajištění odchovu vysoce produktivních zvířat.

■ autor: **Ing. Filip Morávek**, produktový manažer pro přežvýkavce De Heus

Ve dvou meta-studiích byl zjištěn pozitivní vztah mezi množstvím přijatého starteru, mléka, či mléčné náhražky v období do odstavení a mezi užitkovostí zvířat na první laktaci. Jednoduše řečeno: čím více starteru, mléka, či mléčné náhražky telata v období do odstavení přijala, tím více mléka v průběhu první laktace bylo těmito zvířaty vyprodukováno.

Pojmem meta-studie je označována publikace, která využívá předchozí relevantní vědecké studie na dané téma, a snaží se z těchto publikovaných vědeckých studií vyvodit závěr. První meta-studie, která se zabývala tématem vztahu kvality odchovu telat do doby odstavení a množstvím vyprodukovaného mlé-

ka na první laktaci, obsahuje data od 2 880 telat z 37 výzkumů publikovaných na Univerzitě v Minnesotě. Chester-Jones a kol. (2017) publikovali, že průměrný denní přírůstek v prvních osmi týdnech života telete významně ovlivňuje množství mléka, které zvíře v průběhu první laktace vyprodukuje. Dále Chester-Jones a kol. (2017) zjistili, že každý jeden kilogram navíc z celkové hmotnosti telete při odstavení znamená u zvířat na první laktaci o 579 kg mléka více.

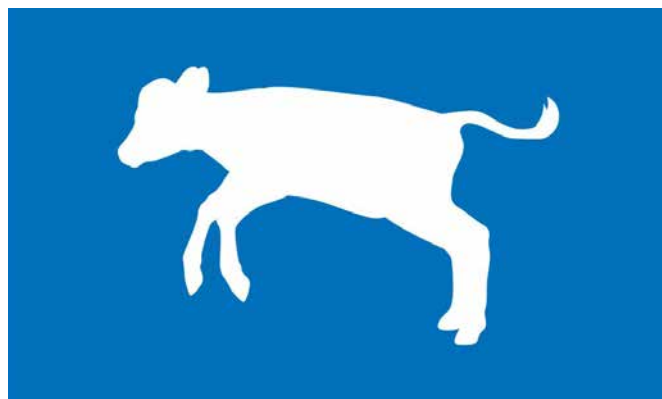
Ve druhé meta-studii, která byla publikována Pensylvánskou univerzitou, bylo zjištěno, že každých 100 g průměrného denního přírůstku navýší užitkovost v průběhu první laktace o 130 kg. Dále bylo zjištěno, že:

- Navýšení příjmu mléka, nebo mléčné náhražky o 100 g/den v období do odstavení vede k navýšení mléčné užitkovosti v průběhu první laktace o 138 kg mléka.
- Navýšení příjmu starteru o 100 g/den v období do odstavení vede k navýšení mléčné užitkovosti v průběhu první laktace o 127 kg mléka.

Z předchozího textu vyplývá, že výživa telat v období do odstavení je pro produkční život prvotetek velmi důležitá, a proto by měla být této fázi odchovu jalovic chovaných pro následnou tržní produkci mléka věnována náležitá pozornost. Pozornost by neměla být věnována pouze množství a kvalitě zkrmovaného mléka, či mléčné náhražce, ale i množství a kvalitě zkrmovaného starteru, který hraje v kvalitním odchovu důležitou roli.

Kvalitním odchovem budoucích vysokoprodukčních zvířat se zabýváme i ve společnosti De Heus a. s. Zabýváme se výrobou a distribucí granulovaných starterů pro telata, širokým spektrem krmných směsí pro následný odchov jalovic. Společnost De Heus a. s. je také producentem mléčných náhražek pro telata a minerálních doplňků nezbytných pro správný vývoj a růst jalovic.

Společnost De Heus a. s. vyvinula za účelem kvalitního odchovu jalovic speciální metodiku s názvem Kaliber plán. Odchov jalovic dle Kaliber plánu vede k produkci zdravých, dobře vyvinutých zvířat ekonomicky zajímavou cestou. Odchov jalovic pomocí Kaliber plánu je rozdělen do čtyř fází. Každá z jednotlivých čtyř fází Kaliber plánu má celou řadu specifík a nároků, které se netýkají pouze výživy. Chcete maximalizovat potenciál svých zvířat? Kontaktujte specialisty na výživu skotu společnosti De Heus a. s. ■

CRV Beef

Další díl seriálu, kde bychom vám chtěli postupně představit býky v programu CRV Beef on Dairy, bude o plemeni aberdeen angus. Využití plemene aberdeen angus nemá v ČR v tomto programu tak zásadní význam, jako je tomu jinde ve světě, ale vzhledem k tomu, že se u nás jedná o druhé nejpočetnější plemeno v PK ČSCHMS, myslíme si, že bude pro čtenáře zajímavé toto plemeno představit a zároveň se zmínit i o zástupcích tohoto plemene, kteří jsou ustájeni na ISB Zásmuky a jejichž inseminační dávky jsou pro chovatele dostupné.

■ autor: **Martina Kopáčková**

Aberdeen angus – trocha historie

Domovinou tohoto plemene je Skotsko, kde byla zvířata vyšlechtěna již v polovině 19. století. Zde později vznikla i plemenná kniha. Historickým rokem byl rok 1860, kdy byla první zvířata vyvezena do Kanady a později i do USA. V dalších letech se chov plemene aberdeen angus rozšířil i do Jižní Ameriky, do Austrálie a na Nový Zéland a do Afriky. Historie tohoto plemene v ČR se začíná psát počátkem 90. let, v roce 1992 se v ČR narodila první telata. Chov v ČR byl založen na importech plemenných zvířat z Kanady, o které se zasloužila firma M.I.L.O.S. Inc. v čele s dlouholetým chovatelem Ing. Miroslavem Vráblíkem a Dr. Milošem Menhartem, který žil v Kanadě. I když tato společnost importovala do ČR i další plemena jako hereford, masný simental nebo charolais, dovoz jalovic a býků aberdeen angus v černé i červené barvě byl nejpočetnější a v té době nejzásadnější pro chovatele masného skotu. V současné době je pro chovatele čistokrevných zvířat velká nabídka inseminačních dávek z celého světa, proto v naší populaci nacházíme zvířata s původem nejen z USA a Kanady, ale také z Austrálie, Argentiny a Skotska. Klub chovatelů plemene AA sdružený v ČSCHMS je již od počátku svého vzniku velmi aktivní nejen v rámci působení v ČR, ale také v zahraničí. O tom svědčí skutečnost, že již v roce 2005 bylo u nás pořádáno Euro Angus fórum a v loňském roce světový meeting chovatelů AA (WTAM 2023).

Proč je toto plemeno celosvětově rozšířené?

Je to především z důvodu velmi dobré plodnosti matek a snadnosti porodů. Z toho si můžeme vyvodit i snadnější management farmy. Jedná se o rané plemeno, kdy se jalovice připojují v cca 16–18 měsících, podle sezóny na farmě, a telí se ve věku 25 a více měsíců. V současné době se mezi chovateli velmi rozšířila diskuse o tom, jestli není vhodnější připoustět jalovice v pozdějším věku, tzn. ve dvou letech. Je to jistě zajímavý přístup, nicméně z hlediska efektivity chovu je podle mě vhodněj-

ší telení ve dvou letech, protože podle statistických podkladů takto otelené jalovice dají za život více potomků a náklady na jejich odchov jsou výrazně nižší. Telata se rodí malá a vitální, jejich růst a schopnost později využívat pastvu je vynikající. Dalším důvodem, proč se toto plemeno ve světě a v ČR rozšířilo, je bezesporu vynikající chuť masa a široké využití v kuchyni. Mnoho chovatelů tohoto plemene dnes praktikuje tzv. prodej masa ze dvora, kdy dochází k dobrému zpeněžení tohoto vynikajícího masa a prodávajícím je přímo chovatel.

Aberdeen angus býci z českých chovů v programu CRV Beef on Dairy

Důvody, proč jsme i v České republice zařadili plemeno aberdeen angus do programu CRV Beef on Dairy, jsou zřejmé. Snadnost porodů, vitální telata, dobrý růst. Inseminační dávky anguských býků jsou však využívány nejen v ČR, ale importy dávek z ISB Zásmuky směřují do postsovětských republik, do Polska, ale také do Portugalska a v neposlední řadě i do kolébky vzniku tohoto plemene – do Anglie.

V programu jsou v současné době zařazeni dva býci, které jste měli možnost vidět 7. 9. 2023 na přehlídce v Zásmukách a které si dovoluji blíže představit.

HUSAR Z VINIC AAB-021

Husar je černý býk pocházející z chovu známého vinaře p. Josefa Valihracha z Krumvíře, který přivezl jak otce, tak i matku tohoto býka z předních skotských farem.

Otcem Husara je Balmachie Rodger, dovezený do ČR ve 4 letech v roce 2018. Býk, jehož exteriér byl u nás hodnocen 93 body. Rodger získal ve Skotsku titul Grand Champion bull v roce 2017 na Royal Hihghland show a v roce 2018 se stal na IV. Angus show v Českých Budějovicích Šampionem plemene a vítězem kategorie starších býků.

Matka Husara, Rawburn Black Angel, byla do ČR dovezena z jedné nejznámějších skotských farem – Rawburn. Black Angel je kráva s vynikajícím exteriérem (při hodnocení v ČR 82 bodů) a nadprůměrnými PH pro růst v přímém i v maternálním efektu.

Husar z Vinic AAB-021

on Dairy

Husar je býk narozený 17. 11. 2021, který nás zaujal velmi nízkou porodní hmotností a vynikajícím růstem. Při základním výběru byl hodnocen 81 body a jeho životní přírůstek je 1 656 gramů. To byl důvod, proč jsme jej zařadili do našeho programu. O správnosti naší volby svědčí zájem o inseminační dávky tohoto býka i ve Spojeném království. Věříme však, že si tento býk získá i české chovatele a jeho potomci budou stejně úspěšní jako jeho otec a další významní předci.

CHUSTER RED OLŠAVA AAB-318

Chuster je býk zbarvení red, který pochází ze společnosti Olšava eko, s. r. o. Sehradice.

Jeho otcem je býk Duster red VIMA ET, po býkovi Lanigan Deep Canynon, býkovi z ET narozeném v Irsku, ale s kompletním kanadským původem. Otcem matky je pro změnu býk, jehož otec byl do ČR dovezený ze Skotska, ale jeho původ sahá také do Kanady. Jedná se tedy o býka zajímavého nejen původem, ale i exteriérem a vlastní užitkovostí.

Chuster red se narodil 5. 4. 2022 a při základním výběru byl hodnocen 83 body. Jeho přírůstek v testu byl 2 050 gramů a životní přírůstek měl 1 639 gramů. I tento býk splňuje kritéria

Chuster Red Olšava AAB-318

programu CRV Beef on Dairy a jsme rádi, že zájem o něj již projeví chovatelé i v Portugalsku. Býk je vhodný na jalovice a očekáváme od něj velmi dobře rostoucí potomstvo. ■

PROTISKLUZOVÉ A ODVODŇOVACÍ DRÁŽKY ŘEZANÉ DO BETONU

- ostrá hrana obrušující paznehty
- výrazně přispívají k pohodě zvířat
- využití v objektech živočišné výroby, především pro přechody, porodny, chodby a další prostory se zvýšeným rizikem poranění končetin skotu

Provádíme standardně drážky profilu 15 x 15 mm a vrtání děr pro sloupky a stájová hrazení. Dále nabízíme jádrové vrtání a vývrty pro sloupky.

Pracujeme nonstop po celé ČR i na Slovensku.

Na požádání poskytneme další informace včetně referencí o realizovaných zakázkách.

Optimální start pro telata

Úspěšný odchov telat je důležitý, protože určuje ziskovost stáda. Zdraví a přežití telat závisí především na managementu¹.

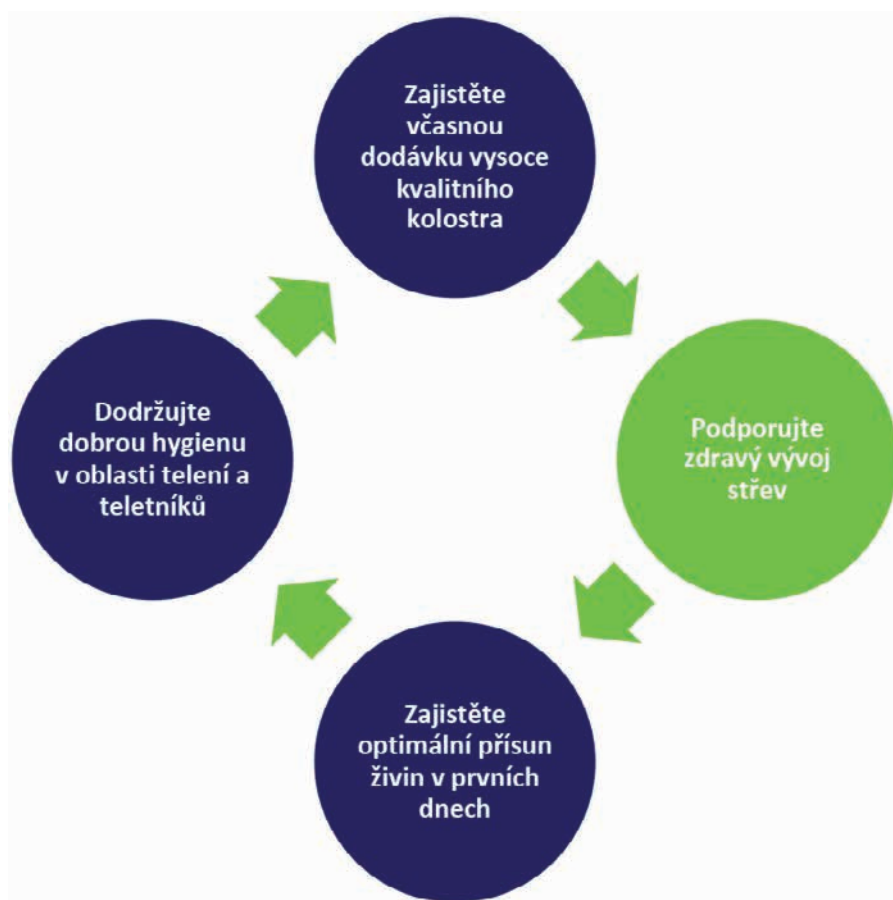
■ autor: **Dr. Tanja Krägeloh**, Biochem Zusatzstoffe Handels- und Produktionsgesellschaft mbH, Lohne

Na mléčných farmách existují různé systémy řízení, například v používání kotců, zásobování mlezivem (objem a doba krmení po narození) a hygienických postupech¹. Rizikové faktory, které jsou spojeny se sníženým průměrným denním přírůstkem hmotnosti od narození do odstavu, jsou například délka přechodného období mezi otelením a odběrem vzorků mleziva a krmením méně než 3 l mleziva při prvním krmení.

Telata, která se narodila agamaglobulinemická, potřebují přijímat mlezivo, aby mohla absorbovat mateřské imunoglobuliny³. Kvalita mleziva se však velmi liší a faktory, jako je plemeno, věk a délka období na sucho, vakcinace a doba odběru vzorků, mohou kvalitu ovlivňovat³.

Kolostrum vysoké kvality by mělo mít koncentraci imunoglobulinu G (IgG) >50 g/l. Během prvních 1 až 6 hodin by měly být podány alespoň 4l vysoce kvalitního mleziva, aby bylo dosaženo úspěšného pasivního přenosu. Telata s hladinami IgG v krvi < 10 mg/ml ve věku 24 až 48 hodin po porodu jsou definována jako telata se selháním pasivního přenosu (FPT) a je u nich vyšší pravděpodobnost rozvoje některých onemocnění⁴. Obecně se doporučuje dodávat telatům alespoň 150 až 200 g IgG.

Studie provedená Al-Alo, et al.⁵ například ukazuje, že existuje korelace mezi hladinou IgG v séru novorozenců telat a ochranou proti průjmu. Novorozenecký průjem je jednou z největších výzev na farmě během odchovu telat a je často multifaktoriální. Střevní epitel je vstupní branou patogenních agens, jako jsou *Escherichia coli*, *Clostridium perfringens* nebo Rotavirus. Často dochází ke smíšeným infekcím.

Obrázek 1: Strategie úspěšného odchovu telat

Včasná prospěšná střevní mikrobiota je důležitá pro vývoj slizničního epitelu a střevního imunitního systému. Je všeobecně známo, že existuje silný vztah mezi střevní mikrobiotou, růstem a zdravím telat⁶. Kromě toho je produktivita a účinnost krmení spojena se střevní mikrobiotou⁷. V důsledku toho je účinný přísun vysoce kvalitního mleziva, včasné vytvoření fyziologické střevní mikrobioty, stejně jako strategie prevence proti průjmu jsou důležité pro

Obrázek 2: Hodnocení kvality kravského kolostra

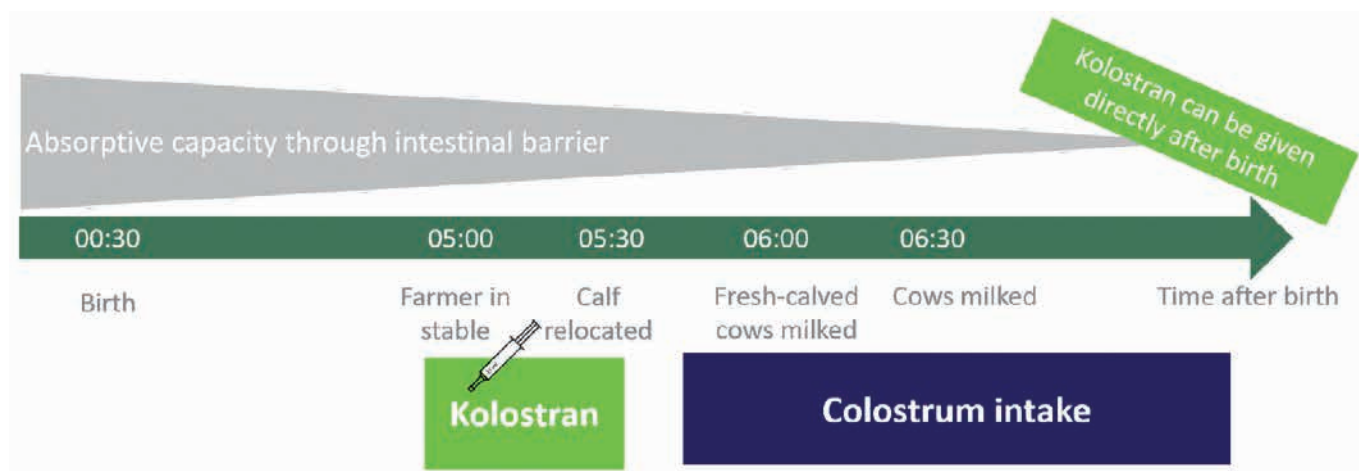
% Brix	IgG (g/l)	Kvalita kolostra
<17	0 - 25	Mizerná
18 - 20	25 - 50	Špatná
20 - 30	50 - 100	Dobrá
>30	>100	Velmi dobrá

zajištění dobrých životních podmínek a produktivity telat.

Jak ukázala současná terénní studie, vysoká úmrtnost telat a FPT jsou na farmách stále problémem, mlezivo a postupy řízení krmení by měly být kontrolovány a upravovány častěji. Na farmě by měla být prováděna rutinní kontrola absorpce imunoglobulinu a kvality kolostra a farma by měla být připravena na nouzové situace. Vzhledem k tomu, že zásobování mlezivem je nezbytné, telata, která nejsou schopna samostatně sát, by měla být sondována. Pokud je k dispozici pouze mlezivo špatné kvality nebo malé množství mleziva nebo není možné rychlé dodání mleziva, jsou povinné alternativy – je zapotřebí posilovač mleziva nebo boostery.

Kolostran je pastovitý doplněk stravy speciálně vyvinutý pro první den života telat, aby podpořil vyváženou střevní mikrobiotu a přispěl k rozvoji pasivní imunity.

– strategie a příprava

Poznámka: Použití **Kolostranu** před příjmem mateřského kolostra je doporučeno jen v případě nočních telení, kde není zajištěno rychle napojení telat. V opačném případě nebo při telení během dne se doporučuje použít **Kolostran** po příjmu mateřského mléka.

Kolostran je přizpůsoben nutričním potřebám novorozených telat, obohacen o prášek z kolostra, probiotika, vitamíny a stopové minerály. Díky velkému počtu farem, kde se sbírá obsažené kolostrum, lze zajistit širokou škálu protilátek (např. proti *E. coli*, Rota a Koronaviru), což vede k obzvláště vysoké účinnosti. Nemoci často vznikají ze smíšených infekcí, což zdůrazňuje podstatný přínos široké škály protilátek pro telata.

Rychlý přísun imunoglobulinů během prvních hodin života je nezbytný pro vytvoření odolné pasivní imunity. Kromě imunoglobulinů je kolostrum bohaté na růstové faktory, které podporují vývoj střev, čímž přispívají k celkové výkonnosti telete. Kolostrum dále obsahuje široké spektrum bioaktivních látek, jako je laktoferin, lysozym a laktoperoxidáza, které mají antimikrobiální vlastnosti a podporují imunitní systém⁸. Jednotlivý perorálně aplikovaný **Kolostran** lze snadno podávat po narození a při přemístění, aby bylo zajištěno brzké vstřebání imunoglobulinů. Podání 4 l kvalitního kolostra samozřejmě stále zůstává nedotčeno.

Kolostran neposkytuje pouze kolostrum odebrané z několika kontrolovaných farem bez BHV1, ale také *Enterococcus faecium*. Toto probiotikum pomáhá vytvořit prospěšnou mikroflóru a přispívá k její stabilizaci prostřednictvím konkurenčního vyloučení škodlivých bakterií. Obecně platí, že čím je tele mladší, tím více se může mikroflóra měnit⁹, což ukazuje na důležitost včasné suplementace probiotik ve výživě mla-

dých zvířat. Vysoce biologicky dostupné organicky vázané stopové minerální prvky přidávané do **Kolostranu** mají vysokou pH stabilitu a sníženou náchylnost k tvorbě nerozpustných komplexů s jinými složkami krmiva. Optimalizovaná střevní absorpce stopových minerálů zajišťuje jejich vysokou biologickou dostupnost pro kompenzaci alimentárních nedostatků. Dále kombinace vitamínů A, D3, C, E a B-komplex spolu se stopovými minerálními prvky posilují imunitu. Obzvláště slabá telata jsou podporována snadno dostupnými triglyceridy se středně dlouhým řetězcem. Tento dodatečný zdroj energie doplňuje komplexní podporu v rané fázi s **Kolostranem**.

Celkově lze říci, že **Kolostran** podporuje telata během prvních hodin života. Poskytuje optimální start pro budoucí výkonnost přežvýkavce, a měl by být používán pro přípravu na nouzové situace.

V případě potřeby lze literární zdroje vyžádat u autora.

Literatura:

- 1 Relić, R., Starič, J. & Ježek, J. Management practices that influence the welfare of calves on small family farms. *Journal of Dairy Research* **87**, 93-98 (2020).
- 2 Tautenhahn, A., Merle, R. & Müller, K. Factors associated with calf mortality and poor growth of dairy heifer calves in northeast Germany. *Preventive Veterinary Medicine* **184**, 105154 (2020).

- 3 Godden, S. Colostrum management for dairy calves. *Veterinary Clinics of North America: Food Animal Practice* **24**, 19-39 (2008).

- 4 Quigley, J. The role of oral immunoglobulins in systemic and intestinal immunity of neonatal calves. Ames, IA, Iowa State University (2004).

- 5 Al-Alo, K., Brujeni, G. N., Lotfollahzadeh, S., Moosakhani, F. & Gharabaghi, A. Correlation between neonatal calf diarrhea and the level of maternally derived antibodies. *Iranian journal of veterinary research* **19**, 3 (2018).

- 6 Oikonomou, G. et al. Fecal microbial diversity in pre-weaned dairy calves as described by pyrosequencing of metagenomic 16S rDNA. Associations of Faecalibacterium species with health and growth. *PLoS one* **8**, e63157 (2013).

- 7 O'Hara, E., Neves, A. L., Song, Y. & Guan, L. L. The Role of the Gut Microbiome in Cattle Production and Health: Driver or Passenger? *Annual review of animal biosciences* **8**, 199-220 (2020).

- 8 Pakkanen, R. & Aalto, J. Growth factors and antimicrobial factors of bovine colostrum. *International Dairy Journal* **7(5)**, 285-297 (1997).

- 9 Malmuthuge, N., Griebel, P. J. & Guan, L. L. The gut microbiome and its potential role in the development and function of newborn calf gastrointestinal tract. *Frontiers in veterinary science* **2**, 36 (2015). ■

Prosincové plemenné hodnoty potvrdily kvalitu programu

Rozvoj genomiky plemenic nám umožňuje srovnávat nejen fenotypové hodnoty (například mléčnou užitkovost krav), ale i objektivnější genetické založení a produkční potenciál plemenic.

■ autor: Ing. Danuše Kolářová

Vyhodnocení kontrolního roku

Český strakatý skot dosáhl v ukončeném kontrolním roce nejvyšší nárůst mléčné užitkovosti ze všech dojených plemen v ČR. V tomto ukazateli si upevňuje vedoucí postavení v celosvětovém srovnání plemen s kombinovanou užitkovostí (fleckvieh-simental-montbeliarde). Zveřejněný seznam TOP krav ukazuje potenciál plemene v jeho mléčné produkci. V tabulce 1 najdete užitkovost po otcích s nejvyšším počtem dcer. CRV má v této absolutní špičce dominantní zastoupení, 39,6% krav je dcerami našich býků (Impuls 17,1%, Plemko 9,5%, ISB 7,5%, Reprogen 7,3 %).

Prosincové PH plemenic

Společně s plemennými hodnotami býků jsou pravidelně publikovány i hodnoty plemenic. Do plošného genotypování je zapojeno již 50 chovatelů českého strakatého skotu a tento počet se stále zvyšuje. Genomické plemenné hodnoty dávají podstatně spolehlivější podklady pro plemenářskou i zootecnickou práci. Kvalita populace českého strakatého skotu se ukazuje i v genomicky optimalizované plemenné hodnotě špičkových krav i jalovic. Zastoupení otců v TOP 1000 genotypovaných jalovic a krav ukazuje tabulka 2. Také zde má CRV dominantní zastoupení 48,8% (ISB 28%, Impuls 15,7%). Podob-

Tabulka 2: TOP jalovic a krav dle GZW

Pořadí	TOP 1000 jalovic dle GZW				TOP 1000 krav dle GZW			
	Otec		Jalovic	Ø z GZW	Otec	Krav	Ø z GZW	
1	HCH-110	GS HOERI	82	130,2	HCH-039	PASCAL	70	123,5
2	HG-503	WARLOCK	61	129,7	RAD-517	VARTA	48	123,9
3	RAD-572	VIRGINIA	43	129,9	BD-100	SISYPHUS	45	124,8
4	HCH-093	HASHTAG	42	130,5	HG-403	MAGNUM	36	123,6
5	HCH-107	HOKUSPOKUS	37	131,2	HG-393	MESIAS	35	122,5
6	HG-507	WINTERTRAUM	33	130,3	HG-426	WOBLER	33	124,2
7	HG-518	WHITESTAR	32	129,8	HG-449	ROLLS	27	123,1
8	BA-137	DELUXE	30	130,5	EG-040	ETOSCHA	26	124,3
9	ZEL-143	ZEIGER	29	130,9	RAD-562	IMST	23	124,1
10	BD-116	SPUTNIK	27	131,8	RAD-550	VELTLINER	22	124,6

Virginia_dcera DE 09532683 1.laktace

Tabulka 1: Plemenné hodnoty býků ročníku 2022

Otec		Dcer	Ø kgM
HCH-014	HARIBO	140	12 091
NIC-015	VALFIN	97	11 830
AMT-048	GALILEO	81	11 860
HG-426	WOBLER	61	12 287
RAD-483	RALDI	53	12 172
EG-039	EPINAL	51	12 356
RAD-411	JASPER	50	11 733
BCH-139	REMMEL	46	11 787
RAD-497	VERMEER	46	12 091
RAD-318	GLORIE	43	12 118

né zastoupení otců CRV ukazuje i TOP 1000 genotypovaných krav, kde otce nabízeného CRV najdete u 42,2% krav (Impuls 24%, ISB 20,3 %).

Tabulka 3: Plemenné hodnoty býků ročníku 2022

Jméno	st. registr	Otec	GZW	r	MW	FW	FIT	PhM	Ph%T	Ph%B	RAM	OSV	KON	VEM	K-kas.	B-kas.
HIBERNAL Pp*	HCH-157	HCH-101	134	76	121	115	117	597	0,08	0,06	105	107	111	110	AB	A1A1
HOŘEK Pp*	HCH-153	HCH-101	131	75	115	119	118	573	0,00	0,00	114	101	99	113	AA	A1A2
HRON Pp*	HCH-152	HCH-101	121	76	117	108	106	893	-0,17	-0,08	89	102	98	95	AB	A1A2
HVAR Pp*	HCH-161	HCH-101	126	74	121	107	112	984	-0,13	-0,06	110	99	109	108	AB	A1A1
HYKA	HCH-172	HCH-110	135	72	128	92	125	806	0,13	0,08	98	92	102	120	AA	A2A2
ILANKO	HEL-152	HEL-128	123	69	122	87	115	764	-0,01	0,03	108	75	105	124	AB	A1A2
MOHER Pp*	MOR-354	MOR-295	131	74	130	97	110	798	0,21	0,07	106	93	112	128	AB	A2A2
WERMISTR	HG-555	HG-503	134	73	126	108	112	705	0,08	0,13	97	100	114	119	AB	A2A2
WHIRPOOL Pp*	HG-554	HG-492	132	75	124	107	116	653	0,16	0,05	98	99	113	108	AB	A1A2
WOPAT	HG-560	HG-485	132	76	120	104	121	939	-0,12	-0,07	99	105	97	116	AA	A1A1
WULFI	HG-556	HG-515	134	74	121	110	121	626	0,14	0,01	103	101	96	115	AB	A1A2

Býci z domácí produkce

Z ročníku narození 2022 bylo v našem programu do inseminace zařazeno 11 býků od českých chovatelů, z toho pět bezrohých a jeden býk montbeliarde. Homozygotně bezrohý Hron PP byl následně prodán do přirozené plemnitby na Slovensko. Aktuální PH výše uvedených býků uvádí tabulka 3. Na odchovně plemenných býků v Zásmukách máme aktuálně 12 nadějných býčků, kteří půjdou k základnímu výběru do září 2024. Jsou mezi nimi synové býků Han Solo, Wannabe, Sputnik, Wintertraum, Zero One, Deluxe a Whitestar. Na letošní rok jsme opět zpřísnilí parametry býků pro nasazení do inseminace. Jak je patrné ze zastoupení otců, snažíme se udržet rozmanitost v původech. Pokračuje i spolu-

práce s Jihočeským chovatelem a Reprogenem. Nabídka býků bude nadále doplňována o špičkové býky z našeho programu z Německa a Rakouska.

Býci prověřeni na dcerách

Nedílnou součástí nabídky jsou starší býci, kteří již jsou prověřeni na dcerách. V prosincovém výpočtu na sebe výrazně upozornil **Virginia**, kterého jsme v ČR používali již jako InSire býka. Jeho dcery mají parametry matek býků a některé již využíváme jako dárkyně embryí. Výborné hodnoty si drží i další prověřeni býci z nabídky: Wuhudler, Majo, Herztakt a Pascal. Příslibem pro další období jsou první otelené dcery býka Makay a začínají se telit i dcery býků Hoeri a Wintertraum. ■

HCH-172 Hyka

Majo dcera DE 0954382874 1. laktace

Tabulka 4: Plemenné hodnoty býků prověřených na dcerách z nabídky CRV

Jméno	Registr	Otec	GZW	MW	R%	FW	FIT	RA	OS	KO	VE	porP	dojit.	SB	Sx ID
VIRGINIA	RAD-572	VILLEROY	137	123	98	115	113	108	99	115	115	113	112	98	ano
ZERO ONE	ZEL-136	ZEPTER	137	123	98	116	113	94	100	106	106	94	100	117	
WUHUDLER	HG-562	WABAN	135	124	97	96	118	105	109	121	111	99	106	124	
MAJO	MOR-355	MINOR	133	120	97	111	114	103	100	99	115	110	104	117	ano
HERZTAKT	HCH-132	HERZSCHLAG	132	122	99	107	110	92	100	106	110	109	102	114	
PASCAL	HCH-039	HERZSCHLAG	130	127	99	114	97	125	108	116	102	103	105	101	
VIDETO	RAD-622	VIGOR	127	122	97	84	118	100	92	100	117	105	108	112	
REEBOK	HCH-058	HARIBO	124	114	95	103	115	103	102	101	112	104	100	105	
PICAR	POL-026	PORTO	123	113	98	97	118	100	109	107	113	109	94	110	ano
MANOLO Pp	MOR-306	MANIGO	122	106	99	113	113	115	111	133	110	113	87	119	

Zdraví telat ovlivňují stresy

■ autor: Ing. Aleš Klusoň AHV s.r.o.

Tele odchované bez jakýchkoliv komplikací je základem pro dobrý růst, dřívější zapuštění a také předpokladem lepšího využití genetického potenciálu zvířete v mléčné užitkovosti prvotetek a následně dojnic. Trávicí i respirační problémy telat komplikují život všem. Jak postiženému teleti, tak ošetřovatelům, zootechnikům i veterinářům.

Rozhodujícím faktorem je imunita tele, která rozhoduje o tom, jak se tele vypořádá s infekčním prostředím, do něhož se narodí ze „sterilní“ matky. Tele se rodí bez imunity, kterou musí rychle získat. Pro její vytvoření je nejdůležitější včasné napojení kvalitním mlezivem v dostatečném množství a při správné teplotě. Jenom tak může novorozené tele získat imunitní status, který ho ochrání před choroboplodnými zárodky ve stáji. Podáním mleziva a v něm obsažených imunoglobulinů tele získává „pasivní imunitu“, která tele chrání v prvních dnech života. Imunoglobuliny jsou absorbovány z kolostra přes stěnu tenkého střeva v průběhu prvních 24 hodin po narození. Stěna střeva pro prostup protilátek se uzavírá přibližně 48 hodin po porodu. Protilátky z mateřského mléka působí u telat 3 týdny (s časem se snižují) a od třetího týdne věku by ochranu nad teletem měla převzít jeho vlastní „aktivní imunita“ (s časem se buduje). Období mezi končící funkcí pasivní imunity a začínající funkcí aktivní imunity se nazývá imunologické okno. Je to velmi citlivé období pro tele (7-21 dní po porodu), kdy je imunita v „přechodu“ a tele není dostatečně chráněno. V tomto období se nejčastěji vyskytují průjemové komplikace.

Jak by mělo vypadat kvalitní napojení mlezivem?

Kvalita mleziva je mimo jiné ovlivněna krmnou dávkou v období přípravy na porod, včasným podojením, stářím rodičky (prvotelka/starší kráva). Matka by se měla podojit co nejdříve po porodu. Na první podojení se tak získá 4-8 litrů mleziva. Čím déle po porodu se dojnice podojí, tím více se koncentrace imunoglobulinů v něm obsažených ředí. Toto bývá na řadě podniků slabinou. Kvalitní mlezivo by mělo obsahovat více než 50 g

IgG/l, nebo 22% a více Brix. Teplota napájení by měla být +/- 40 °C. Co se týče protokolu napájení, tak je z čeho vybírat. Může to být pravidlo 1-2-3 (1. napojení do 2 hodin po narození 3 litry). Nebo do 2 hodin 3-4 litry, další napití po 2 a další po 4 hodinách. Nebo v prvních šesti hodinách 4 litry mleziva. Nebo jasné pravidlo – co nejdříve, co nejvíce, co nejkvalitnější mlezivo (-!)

Stresy a s nimi spojené komplikace u telat

Každý stres oslabuje imunitu telete a dává prostor pro zdravotní komplikace. Stres u telat může způsobit řada vlivů a faktorů. Tele má rádo život beze změn. Každá změna = stres. Nečastějšími stresy jsou: přechod z mléka (mleziva) na mléčnou náhražku, změna krmení, změna skupiny, odstav, přechod na rostlinnou výživu, technika napájení, teplota prostředí atd.. Jsou stresy, které farmář může managementem ovlivnit více nebo méně. Další jasné pravidlo je – nekumulovat stresy! Super příklad kumulace stresů může být odstavení telete v individuální boudě + přemístění telecí skupiny na jinou farmu s jiným krmením v jeden okamžik. Toto už se snad neděje. Takže ideální je stresy naředit a řídit se pravidlem jeden stres v jeden okamžik. Toto všem usnadní život, protože tele se s každou jednotlivou změnou vyrovná snáze a rychleji než s více změnami naráz. Možností, jak teleti po-

moci vyrovnat se se stresem, je možnost podpořit jeho imunitní systém. Jak? Je to o energii. Když např. víme, že budeme telata stěhovat na jinou stáj, podpořme je před přesunem energeticky!

Viditelný i neviditelný efekt zdravotních komplikací

Dopad zdravotních komplikací, jako jsou například průjmy telat, vidíme hned. Tele zpomalí nebo zastaví růst, někdy i ztratí váhu a následně přírůstky dohání. Zda je dožene, se hodnotí těžce a je to závislé na průběhu průjmů. V případě, že se tele potýká s respiračními komplikacemi, při kterých jsou postiženy plíce, vidíme negativní efekt také hned. Co ovšem nevidíme, je to, že plíce mají velice malou regenerační schopnost. Díky tomu nebude moci dojnice maximálně využít svého genetického potenciálu na produkci mléka, protože si plíce ponosou poškození z mládí.

Ze zdravě odchovaného holštýnského telete při adekvátní výživě, podmínkách odchovu, managementu, dobré reprodukci ... můžete získat prvotelku v dobré kondici, která bude mít věk prvního otelení okolo 22 měsíců. Jde to za předpokladu, že se maximálně využije růstový potenciál zvířete (např. do 8 měsíců věku lze dosáhnout přírůstku 1kg/ks/den) a eliminují se zdravotní komplikace. Zdraví telete je k tomuto cíli zásadní! Přístupujeme ke zdraví telat proaktivně, je to lepší nežli reaktivně. ■

AHV Program Zdraví Telat

Tele odchované bez nutnosti řešení trávicích a respiračních potíží má dobře „našlápnuto“ stát se vynikající dojnící. Např. telata, která měla v mládí postižené plíce, si s sebou tento handicap ponechají dál. Je to z důvodu toho, že plíce mají velmi malou regenerační schopnost. Společnost AHV se ve svém Programu Zdraví Telat zaměřuje na podporu zdraví respiračního systému, střev a podporu imunity.

AHV Program Zdraví Telat je komerčně podpořen výrobky Calf Start, Calf Respi a Reco paste . . . **CALF START** obsahující probiotika, prebiotika, pektiny, energii, elektrolyty, sušené mlezivo a aktivní biomolekuly proti nežádoucím bakteriím je díky svému složení velice komplexní. Jeho použití je velmi flexibilní. Může se používat jako podpora zdraví střev

a imunity pro překlenutí imunologického okna (ve věku 7–21 dní). To je období přechodu z pasivní imunity (z mleziva), na imunitu aktivní (získanou), kdy pasivní imunita postupně ustává a aktivní ještě není plnohodnotná. Další použití je na řešení lehčích i těžších poruch trávení. Pro rychlé řešení trávicích poruch je velice vhodný výrobek **RECO PASTE** jehož pestré složení a jednoduchá aplikace pomáhají teleti rychle a účinně. Na podporu respiračního systému telat AHV doporučuje výrobek **CALF RESPI**, který podporuje odolnost plic, bojuje proti tvorbě biofilmu v nich a napomáhá jeho odstranění (vykašláváním). Kromě esenciálních olejů obsahuje mentol, kafr, energii . . . Calf Respi se používá k proaktivnímu i reaktivnímu použití při řešení respiračních poruch.

Z doplňkového sortimentu AHV pro podporu Programu Zdraví Telat je vhodné na posílení imunity při stresech posílit tele energeticky výrobkem **BOOSTER DRENCH**. Důležité jsou hygienické podmínky a kvalita podestýlky u telat. Pro zlepšení kvality podestýlky doporučuje AHV biologický „dezinfekční“ přípravek **PROLIFE-S** na bázi bakterií *Bacillus subtilis*, které při styku s organickou hmotou tuto hmotu pokryjí a efektivně znepříjemňují život bakteriím nežádoucím. AHV umí telatům pomoci i od bolesti výrobkem **ASPI** a pomáhat při řešení poranění výrobky **CirQ Support** a **QS SPRAY**.

Všechny výrobky jsou bez ochranné lhůty a skutečně pomáhají telatům podporovat jejich zdraví jak proaktivně, tak reaktivně!

ODCHOV TELAT S AHV

Dobrý start telete zvyšuje jeho šanci být zdravou silnou dojnící. Investice do odchovu telat je investicí do budoucích dojnic. Program AHV Odchov Telat se zaměřuje na respirační systém, střeva a odolnost telat pro optimální odchov.

Pro více informací kontaktujte svého AHV farmářského poradce

Aleš Kluson
+420 606 729 717
kluson@ahvint.com
www.ahvint.com

Animal Health Vision s.r.o. • Lidická 700/19 • 602 00 Brno-veveří • Česká republika
Tel. +420 606 729 717 • kluson@ahvint.com • www.ahvint.com

UNIFORM AGRI

„komplexní program na řízení stáda“

CRV představuje v České republice komplexní manažerský program Uniform Agri pro správu a řízení jak pro farmu s mléčným stádem, tak pro masná stáda. Jedná se o unikátní řešení pro řízení stáda od vedení detailních záznamů o jednotlivých zvířatech až po souhrnné výstupy o celé farmě. Správný management farmy vede k lepší přehlednosti naplánovaných úkonů na farmě a stabilitě chodu farmy.

■ autor: Ing. Jana Kubalíková

Uniform je mezinárodním softwarem sloužícím pro řízení stáda dojného i masného skotu. Poskytuje chovatelům komfort pro řízení jejich stáda. Unikátní je propojení na jednotlivé systémy, které eliminuje duplicitní zadávání dat.

Přívětivé uživatelské rozhraní

Hlavní řídicí panel je navržen tak, aby usnadňoval používání softwaru a jednoduchou orientaci. Aplikace pro přehlednost pracuje s velkými ikonami a rozřídění stavů zvířat dle barevného provedení. Hlavní desku lze přizpůsobit individuálně dle potřeby uživatele a dle jeho preference a zařadit na ni nejpožívanější úkony a přehledy, které vyžadují pozornost.

Přehled o každém zvířeti na farmě

Program nabízí detailní vedení záznamu o jednotlivých zvířatech na farmě od evidence stavu zvířete, reprodukce, zdravotního stavu, v případě propojení na dojírnou záznam o laktaci a jednotlivých nádojích, možnost zadávání kondičního stavu, přesunů a informace o původu zvířete. Zadání dat je velmi intuitivní a lze zadávat jednotlivě pro určité zvíře či hromadně pro skupinu zvířat například pro sonografické vyšetření.

Individuální nastavení

Každá farma i každý farmář jsou jiné, proto lze software přizpůsobit individuálním potřebám daného uživatele. Uniform tedy nabízí předem nastavené analýzy ve snadno srozumitelných grafech a lze je doladit pomocí filtrů. Unikátní je možnost nastavit jakoukoliv sestavu, kterou lze přizpůsobit specifičnosti fungování farem. V rámci chodu na farmě nabízí software plány činností, které se pravidelně provádí na farmě. Například možnost navržení synchronizačních protokolů, vakci-

načních programů, zdravotních událostí a událostí na farmě v rámci provozu. Lepší přehlednost představuje možnost vést si evidenci inseminačních dávek, léků apod.

Propojení

Uniform nabízí propojení téměř se všemi moderními dojírnými programy, krmnými boxy, systémy na sledování aktivity a zdraví zvířat, dojírnými roboty a dalšími senzory. V současnosti je k dispozici propojení se společnostmi Boumatic, DeLaval, Dairymaster, GEA, Smaxtec, Sensehub, Afikim, Lely, SAC, Fullwood, NEDAP, PANAZOO a dalšími. V rámci usnadnění práce je možnost propojení na ústřední evidenci zvířat a posílat změny a vést záznamy o historii.

Aplikace UNIFORM

Pro urychlení práce zadávání dat je možnost zadávat data přímo ve stáji přes mobilní aplikaci UNIFORM. Výhodné je, že můžete zadávat události kdekoli na farmě, prohlédnout si seznamy akcí a kontrolní seznamy pro veterináře a mít kdykoliv přístup k záznamům o jednotlivých kravách.

Bezpečnost dat

Data krav jsou vždy v bezpečí díky pravidelnému zálohování DataSafe. Tato služba je součástí programu a pravidelně se data krav zálohují a odesílají na server UNIFORM-Agri, kde jsou zálohovány. V případě potřeby, kdy může dojít k problémům s faremním počítačem, lze data obnovit ze zálohy.

Uživatelská podpora

Při instalaci softwaru na farmu je automaticky poskytnuta servisní podpora v průběhu instalace, školení a v průběhu užívání. ■

CRV SK je aktívna na podujatiach pre všetky plemená

V uplynulom roku sa nám nielen opäť podarilo zvýšiť počet spolupracujúcich podnikov a inštalácii systému Ovalert, ktorých máme už 12, ale aj zapísať sa do povedomia našich súčasných i potenciálnych zákazníkov či obchodných partnerov vďaka účasti na chovateľských podujatiach, ktorých sa na Slovensku v roku 2023 uskutočnilo naozaj veľa.

■ autor: **Matina Sasáková a tím CRV SK**

Jar a začiatok leta sa tradične niesli v pokojnejšom duchu, ale výstavou Agrokomplex sme odštartovali sériu výstav, na ktorých nás bolo vidieť. V rámci Agrokomplexu sme sa spojili so spoločnosťami Fides Agro a Volac a mohli sme tak spoločne vítať a hosťiť našich zákazníkov priamo pri expozíciách mäsového dobytká, ktorých je v Nitre vystavených veľa – od tradičných, ako sú charolais a limousine, až po menej obvyklé, napr. dexter či aubrac. September patril 2. ročníku Národného šampionátu Simmental Cup, ktorý sa uskutočnil v prostredí Masarykovho dvora. Veľmi nás teší, že titul šampiónky si odniesla krásna prvotelka z RD Čereňany, ktoré patrí medzi našich zákazníkov, rovnako ako Žiarec PD Tvrdošín, ktoré vybojovalo trofej za najkrajšie vemenno a za najkrajšie zviera podľa redakcie časopisu Slovenský chov. Oba podniky genomujú svoje stáda s CRV a následne využívajú služby pripárovacieho programu Sirematch.

So zmenou mesiaca prišla aj zmena plemien a október sa niesol najprv v duchu 10. chovateľského dňa mäsových plemien do-

bytky v Medziankach. Súčasťou programu bol okrem samotnej výstavy aj prednáškový blok, na ktorom popri zástupcoch Ministerstva pôdohospodárstva, riaditeľovi ZCHMD a profesorovi z Nitrianskej univerzity vystúpila aj manažérka nášho mäsového programu Martina Kopáčková a chovateľom priblížila možnosti reprodukcie v mäsových chovoch.

Len dva dni po Medziankach sa v Nitre konal holštajnský šampionát, ktorého sa zúčastnilo 50 zvierat z celého Slovenska. Najkrajšou sa stala plemennica na tretej laktácii z chovu PD Chynorany, s ktorým úzko spolupracujeme a nedávno sme tam začali odoberať aj vzorky na genomiku. Prvýkrát sa v Nitre predstavili tiež PD Bzince pod Javorinou a PD Vlára Nemšová, ktoré patria k absolútnej špičke v slovenskej „mliečnej lige“. Plemennica z Nemšovej obsadila úžasné 3. miesto v kategórii druhých laktácií. Tieto podniky spája dôvera, ktorú vkladajú do spoločnosti CRV. Už niekoľko rokov je v nich samozrejmosťou genomovanie a následné pripárovanie v programe Sirematch.

Jeseň sme už druhý raz uzavreli seminárom pre chovateľov mäsového dobytká vo Veľkej Lomnici a opäť nás čakala plná sála. Pozornosť poslucháčov udržali až do neskorých popoludňajších hodín prednášky M. Kopáčkovej a B. Kasatkina z Genes Diffusion a v neposlednom rade MVDr. O. Bečvářa. Záznam ich prednášok nájdete aj na našom webe. Chovatelia mäsového dobytká sa už teraz spolu s nami tešia na ďalší ročník tohto vydareného podujatia, ktoré sa pomaly stáva novembrovou tradíciou.

A čo ďalšie nás spoločne čaká? Už teraz vieme, že sa s vami aj toho roku chceme stretnúť na rovnakých podujatiach ako vlani a ďalej prehľbovať väzby medzi českými a slovenskými chovateľmi prostredníctvom odborných ciest do oboch krajín, ktoré vám umožnia podeliť sa o skúsenosti. A ak všetko pôjde podľa plánu, chceme by sme v rovnakom duchu ako seminár CRV pre chovateľov mäsového dobytká založiť tradíciu aj pre chovateľov dojených plemien. Prajeme vám veľa chovateľských úspechov a tešíme sa na ďalšie stretnutie! ■

Revoluce v dojárnách: nastavují nový standard

■ autor: Ing. Vojtěch Zink, Ph.D.

Hledání efektivních a udržitelných způsobů, jak dlouhodobě zajistit produkci mléka, je neustálé téma pro každého chovatele. Klíčovým faktorem úspěchu je výběr správné technologie dojení, která hraje zásadní roli při získávání suroviny pro finální zpracování mléka. V dnešní době, kdy se stále více klade důraz na automatizaci, se nabízí otázka robotizace dojení. Hlavními motivy pro tento směr jsou redukce potřeby lidské pracovní síly pro ruční operace a touha po standardizaci celého dojícího procesu.

„Efektivita produkce – evergreen doby, jež představuje stálý zájem podniků o zvyšování efektivity a snižování nákladů.“

Připomeňme si osvědčené „zlaté pravidlo“ pro výběr optimální technologie dojení. Pro stáda do 200 krav jsou ideální robotické dojící systémy (AMS – roboty), pro počty od 200 do 500 krav se doporučují side-by-side dojírny s efektivním systémem rychlého odchodu, a pro stáda nad 500 krav se osvědčily kruhové dojírny. A právě k těmto kruhovým dojárnám bychom chtěli směřovat naši pozornost v dalších řádcích.

Štíhlá výroba proniká i do zemědělství

Lean Dairy Farm (LDF) – se zaměřuje na zlepšení efektivity a produktivity na mléčných farmách pomocí aplikace Lean principů, které pocházejí z výrobního a podnikatelského prostředí (především z automobilového průmyslu).

- 1. Snižování plýtvání:** Identifikace a eliminace plýtvání v procesech na farmě, což může zahrnovat zbytečnou práci, přebytné zásoby, čekání, nadměrné zpracování a další.
- 2. Zvýšení produktivity:** Organizace práce na farmě tak, aby byla efektivnější standardizace procesů, tak aby byly všechny úkoly prováděny správně na první pokus.
- 3. Zapojení týmu:** Rozvoj angažovaného a vysokovýkonného týmu, který podpo-

ruje „Lean“ myšlení a je motivován k neustálému zlepšování.

4. Kontinuální zlepšování: Trvalý závazek k neustálému zlepšování všech aspektů farmářského podnikání.

5. Standardizace procesů: Vytvoření jasně definovaných, efektivních a snadno opakovatelných procesů, které zvyšují kvalitu a konzistenci výsledků.

6. Řízení na základě dat: Využití dat a měření pro informované rozhodování a sledování výkonnosti farmy.

Jakou roli hraje dojirna v kontextu Lean Dairy Farm?

Rozdělíme-li proces produkce mléka na jednotlivé úseky, pak lze souhrnně rozklíčovat následující oblasti. Příprava výroby, skladování, vlastní produkce, finalizace produkce a expedice hotového produktu. Klíčovým uzlem celého procesu je pak dojirna, kde dochází k finalizaci produkce a posléze distribuci do expedičního skladu (do tanku na mléko).

„Bottleneck“ – úzké místo procesu tvorby produktu

LDF v kontextu bodu „snížení plýtvání“ definuje dojirnu jako jeden z klíčových

prvků. Průchodnost dojírny je velmi zásadním parametrem pro optimalizaci procesu. Proč sledujeme průchodnost dojírny? Z hlediska efektivity pro zvíře (potenciál dojnice je definován mnoha parametry, ale pokud proces dojení nekoresponduje s jejími možnostmi, pak dochází k nezanedbatelným ztrátám) – rychle a bezpečně podojené zvíře poskytne mléko nejefektivněji. Z hlediska obsluhy je plynulé dojení zárukou, že práce bude maximálně pohodlná, rychlá a efektivní. Všechna zvířata budou zkontrolována a včas můžeme reagovat na odchylky od standardu. Tím zajišťujeme kvalitní produkt – kvalita není jen nízká hladina SCC, ale především tržnost a standardní kvalita při plánovaném oběmu dle potenciálu stáda.

Průchodnost kruhových dojíren je bezkonkurenční

V kontextu současného zemědělství, kde je vysoká produktivita spojena s efektivitou a snahou o co největší výnosy, představují kruhové dojírny revoluci v oblasti chovu skotu. Tyto inovativní konstrukce umožňují, aby se krávy mohly posunovat v kruhovém formátu,

Poloautomatické systémy efektivity a pohody zvířat i pracovníků

a to znamená, že každá kráva může být dojena systematicky a bez zbytečných zdržení. Kruhové dojírny jsou pro velká stáda velmi efektivní, hlavní předností je maximální průtok krav (cow flow), což významně snižuje čas, který krávy musí strávit mimo své přirozené prostředí určené pro příjem krmiva, hydrataci a odpočinek. Redukce tohoto času je kritická, neboť podporuje zdraví a pohodu stáda, což se přímo odráží na produkci mléka a celkové efektivnosti farmy.

Precizní zemědělství v kruhových dojírnách

Kruhové dojírny jsou navíc často vybaveny moderními technologiemi, jako jsou automatické dojící stroje, systémy pro monitorování zdravotního stavu a výkonu krav, což usnadňuje sledování a zvyšuje produktivitu. Tím, že se zkracuje doba dojení a optimalizuje pracovní proces, chovatelé získávají větší kontrolu nad provozem a mohou lépe řídit využití pracovní síly a dalších zdrojů.

Pohoda zvířat dojených na kruhu

Kromě zjevného zlepšení v průchodnosti mají kruhové dojírny ještě další přednosti. Jednou z nich je snížení stresu u zvířat, jelikož se krávy pohybují v přirozenějším a plynulejším rytmu, což přispívá celkově k jejich lepšímu zdravotnímu stavu a pohodě. Také vytvářejí lepší pracovní podmínky pro dojíče, kteří mohou pracovat stojící na jednom místě, místo toho, aby museli chodit od krávy ke krávě, což je fyzicky méně náročné a umožňuje lepší zaměření se na proces dojení.

Kruh je přehledný a účelný

Dalším důležitým hlediskem je optimalizace využití prostoru. Vzhledem k tomu, že kruhový design vyžaduje v některých případech méně prostoru než tradiční řadové dojírny, může být věnováno více plochy pro ustájení zvířat nebo pro další důležité účely, jako jsou skladovací prostory pro krmivo. To vede ke kompaktnějšímu a efektivnějšímu rozložení farmy, což může značně snížit náklady spojené s jejím provozem.

Ve světle těchto faktů je zřejmé, že kruhové dojírny představují významný krok vpřed v oblasti efektivity a udržitelnosti chovu skotu, a jejich rostoucí popularita, zejména ve velkých stádech, je důkazem jejich mnoha výhod. Díky vyvážené kombinaci dobrého zdraví zvířat, pohodlí pracovníků a technologického pokroku pomáhají tyto systémy modernímu zemědělství plnit potřeby trhu, zatímco zároveň zachovávají ekonomickou a ekologickou udržitelnost.

Jak velký kruh je tím pravým pro vás?

Je důležité, aby byla dojírna správně navržena a dimenzována, což znamená, že musí dosahovat požadované průchodnosti v daném časovém úseku. Mnoho chovatelů se může ztratit v kalkulacích potřebných k určení správné průchodnosti a v praxi se často setkáváme s tím, že jsou kruhové dojírny poddimenzované.

Z tabulky je zřetelné, že efektivita průchodnosti dojírny nezávisí pouze na její velikosti, ale také na managementu a procesech, které jsou v dojírně implementovány. Klíčovým faktorem je, jak efektivně je možné zvládnout celý cyklus dojení, tedy jak rychle lze dokončit jednu „otočku“ – což je kompletní proces dojení jedné skupiny krav.

Důležitou roli hraje schopnost krav rychle a efektivně uvolnit mléko, což může být ovlivněno řadou faktorů, jako

Výpočet průchodnosti kruhové dojírny za hodinu příklady tabulka:

Počet míst	Počet efektivně využitých míst	Doba jedné otočky 12 min / otoček za hodinu	Průchodnost krav za hodinu	Doba jedné otočky 10 min / otoček za hodinu	Průchodnost krav za hodinu
54	50	5	250	6	300
44	40	5	200	6	240
32	28	5	140	6	168
24	20	5	100	6	120

jsou pohodlí a stres krav, jak správně a rychle jsou nasazovány dojící stroje, a také přesnost a šetrnost samotného dojícího zařízení.

Rovněž rychlost a efektivita obsluhy – ať už se jedná o manuální práci dojičů nebo o automatizované dojící systémy – jsou klíčové pro maximalizaci průchodnosti dojírny. Při výběru technologie je třeba zvážit jak rychlost, tak kvalitu provedení jednotlivých kroků dojícího procesu, a to s ohledem na maximální pohodu zvířat i ekonomickou efektivnost produkce mléka.

Peníze vždy až na prvním místě – automatizace je klíč, když umíme počítat

V posledních letech se zemědělský průmysl, a zejména odvětví mlékárenství, potýká s neustále rostoucími výrobními náklady a potřebou efektivnosti. V tomto kontextu se mnoho farem obrací k inovativním technologiím, jako jsou poloautomatické dojírny, které přinášejí novou éru v oblasti prvovýroby mléka. Dále je zcela zásadním a neopominutelným faktorem, především vůči robotům, nižší pořizovací cena, a především provozní náklady. Jedná-li se o tzv. poloautomatickou kruhovou dojírnu. A právě tomuto tématu bychom se dále velmi rádi věnovali.

Poloautomat nebo automat?

Koncept „polo“ automatizace není v průmyslu novinkou. Přesto, každý si pod pojmem poloautomat představí něco jiného, a každý tento termín používá ve spojení s něčím jiným. Poloautomat lze jednoznačně definovat jako systém, který umožňuje provést celý proces dojení s jedním operátorem/dojičem a ještě s minimálním úsilím a maximálním pohodlím. Určitě by měl poloautomat splňovat uvedenou podmínku a samozřejmě na 100 % pokrýt kompletně správnou

rutinu dojení. Ta zahrnuje: pre-dip, otření a nasazení dojícího stroje (provádí operátor/dojič), odstříknutí z každého struku, analýzu kvality mléka z každého struku, rychlé-šetrné a úplné podojení, automatické sejmutí dojícího stroje na základě minimálního minutového průtoku mléka (ideálně měřeno z každé čtvrtě zvlášť), post-dip a mezioplach.

Pokud splní dojírna výše popsané parametry, je možné ji prohlásit za poloautomat. Cílem takového systému je zrychlit proces dojení, ulehčit lidem práci a dělat manuálně pouze ty nejkritičtější procesy, které se roboticky dělat obtížně, nebo je současné technologie při reálných investicích neumí udělat dostatečně rychle a přesně (například nasazení dojícího stroje na struk, otření struků). Hlavní výhodou poloautomatu, aspoň tak jak je představen v tomto článku, je rychlé a pohodlné nasazení dojícího stroje, přičemž doba nasazení stroje se oproti klasickému dojícímu stroji zkrátí o 50 %. Jinými slovy, za stejný časový úsek nasadíte dvojnásobné množství krav.

ErgoPOD – pomocná ruka dojiče pro optimalizaci citlivé operace nasazení dojících strojů

Díky umístění poloautomatické jednotky ErgoPODu mezi nohama krávy je dojící stroj pozicován tak, aby netáhl dojící stroj v průběhu dojení do stran ani dozadu. Jako bonus navíc se v průběhu testování zjistilo, že díky tomu, že krávy musí nastupovat úplně z přímá, je jejich nástup i výstup z dojírny plynulejší. Rozvoj poloautomatu byl motivován několika důvody. Hlavním důvodem bylo minimalizovat pracnost celého procesu dojení. Slovo „Ergo“ vychází ze slova ergonomický – tedy maximálně přizpůsobený a ulehčující práci operátorovi/dojiči. Cílem je přiblížit se co nejvíce k ideálním pracovním podmínkám a efektivitě.

Nasazování dojících strojů a vizuální kontrola dojnice je bez lidské asistence velmi problematická část procesu dojení. Cílem bylo optimalizovat proces robotického dojení tak, aby se co nejvíce přiblížil ideálnímu automatickému dojení, přičemž se měly eliminovat výzvy spojené s rychlým a přesným umístěním dojícího zařízení na struky krav. Vylepšený systém umožňuje individuální přístup k dojení pro každou ze čtyř čtvrtí, což zahrnuje samostatné řízení podtlaku a analýzu mléka z každé čtvrti. Tato analýza zjišťuje konduktivitu a barvu mléka, které mohou být indikátory mastitidy, což je zánětlivé onemocnění vemene. Nespornou výhodou je bezprostřední reakce na danou situaci v místě a čase.

V rámci dalšího rozvoje technologie se plánuje zavést detailní analýzu tuku a bílkovin v mléce z každé jednotlivé

čtvrti. Tyto údaje by pak mohly sloužit k sofistikovanějšímu sledování kvality a složení mléka, včetně odhadu počtu somatických buněk v kombinaci s měřením obsahu kyslíku v mléce.

Biosekurita je nezbytnost a automatizace zárukou správného provedení

Jednou z inovativních funkcí systému ErgoPOD je dezinfekce dojcích návleček mezi jednotlivými kravami za použití tlakového vzduchu a UV světla. Což představuje efektivní metodu prevence kontaminace a šíření patogenů mezi jednotlivými dojeními. Tato unikátní metoda dezinfekce zvyšuje hygienické standardy a podporuje zdraví stáda, což je klíčové pro vysokou kvalitu produkovaného mléka a celkovou efektivitu dojícího procesu.

Kvalifikovaní a motivovaní pracovníci jsou klíčem k trvalému zlepšování

Kruhové dojírny vybavené poloautomatickými systémy představují klíčový prvek moderního chovu dojnic, reflektující současné požadavky na efektivitu, kvalitu a welfare zvířat. Hlavním zaměřením těchto inovativních dojíren není pouze snížení fyzické náročnosti práce a optimalizace počtu pracovníků, ale především vytváření podmínek pro nepřetržitý rozvoj a zvyšování standardů ve všech aspektech chovu.

Poloautomatické systémy slouží jako platforma, která umožňuje zkušeným a vysoce kvalifikovaným pracovníkům plně rozvinout svůj potenciál. V těchto technologicky pokročilých prostředích se pracovníci mohou věnovat sofistikovanějším úkolům souvisejícím s monitorováním zdraví stáda, optimalizací dojícího procesu a zajištěním optimálních podmínek pro chov zvířat.

Dodávají také hodnotu ve formě možnosti sběru a analýzy dat, která pomáhají při rozhodování a identifikaci oblastí pro další zlepšování. To vše vede k lepšímu zdraví a pohodě zvířat, zvýšené kvalitě mléka a zefektivnění práce, což přímo odráží očekávání spotřebitelů a trendů v zemědělském sektoru.

Poloautomatické kruhové dojírny jsou tedy nejen technologickým pokrokem, ale představují i prostředí, které stimuluje profesní růst zaměstnanců, podporuje jejich motivaci a nabízí jim možnost přispívat k dynamickému a udržitelnému rozvoji zemědělské výroby. ■

Inovativní kruhové dojírny WAIKATO přináší **pohodlné a efektivní dojení**

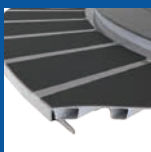
ErgoPOD přináší nejmodernější řešení **automatizace dojení**

SmartD-TECT **hlídá zdravotní stav** každé čvrti

Elektronické průtokoměry přináší **přesná data o dojení** v reálném čase

Kompozitová platforma pro **maximální životnost**

Třicetná selekční branka pro **automatickou selekci** zvířat

Dojírnu snadno obslouží i 1 zeměstnanec

1 člověk

100 krav

19 minut

Udělejte 1. krok k efektivnímu dojení

Zjistěte více na webu
www.farmsystem.cz/dojirny

 FARMSYSTEM

WAIKATO
MILKING SYSTEMS

Již brzy: Nový začátek. Nový název: Novonesis

V polovině prosince firma Chr. Hansen oznámila název budoucí společnosti „Novonesis“.

Tento název byl vytvořen v úzké spolupráci a dialogu mezi společnostmi Novozymes a Chr. Hansen, a toto oznámení je důležitým milníkem pro navrhovanou fúzi těchto společností.

„Genesis“ je řecky „původ“ nebo „zrození“. Výběrem slova s kořenem v řečtině nový název ctí, jak starověcí řečtí myslitelé – od Pythagora po Aristotela – hráli klíčovou roli ve vývoji vědy, jak ji známe dnes. Název „Novo“ znamená nový a je celosvětově spojen se silnými vědeckými schopnostmi, účelovým myšlením a severským dědictvím. To jsou všechna aktiva a hodnoty, které sdílí budoucí sloučená společnost.

„Novonesis“ má svůj původ v klasických kořenech vědy a odráží novou éru biologických řešení, kde inovace v biologických vědách a technologiích nabídnou postupy k vyřešení některých z největších výzev, kterým lidstvo čelí. Představuje budoucí potenciál biologických řešení a vizi kombinace.

Název doplňuje nová vizuální identita. V rámci toho, že se staneme Novonesis, bude představeno nové logo a identita značky. Nová identita značky je inspiro-

vána tím, co je srdcem Novonesis: Svět mikrobiologie.

Název Novonesis bude používán po dokončení navrhovaného spojení. Do doby, než bude získáno konečné schválení kontroly fúze a než bude navrhovaná kombinace dokončena, působí společnost Novozymes a Chr. Hansen jako zcela samostatné společnosti.

Zdravé tele základ stáda

■ zdroj: Chr. Hansen Czech Republic, s.r.o.

Společnost Chr. Hansen Czech Republic, s. r. o. pokračuje ve vybudované tradici napomáhat svým portfoliem řešit klíčové okamžiky v chovech skotu. Produkty společnosti splňují parametry pro bezpečnost lidí, zvířat a prostředí. Jsou založeny na respektování fyziologických funkcí a posilování přirozených obranných bariér v organismu zvířat. Společnost Chr. Hansen Czech Republic, s. r. o. se již dlouhodobě zabývá obnovou a stabilizací mikroflóry zažívacího traktu u hospodářských zvířat přirozenou cestou. Zažívací trakt je hlavním místem útoku mikroorganismů a zvláště u mláďat je důležité podpořit zdravý vývoj všech bariér a funkcí, který tento největší imunitní orgán v těle narozených zvířat zajišťuje.

Farmy již řadu let používají moderní řadu biopreparátů podporujících rozvoj imunitních funkcí organismu a zdraví mlá-

dat. Sem bezesporu patří doplněk výživy **Kolostran pasta**, která částečně tlumí negativní projevy z méně kvalitního mléčiva. Přípravek **Probios Rehymed** svým složením omezuje výskyt průjemových onemocnění u telat. Účinné složky těchto biopřípravků tvoří specifické imunoglobuliny, vitamíny, minerální látky, energie ve formě glukózy a oligosacharidů a probiotické mléčné bakterie. Tak jsou posilovány přirozené imunitní obranné systémy organismu telat. Hlavní účinek se projevuje v nejkritičtějším fázích vývoje telat, tedy v období bezprostředně po narození a v prvních týdnech života. V tomto úseku života jsou mláďata vystavena mimořádnému stresu a vysoké mikrobiální zátěži. Experimentální výsledky stejně jako praktické ověřovací pokusy potvrdily velmi dobrou účinnost a snadnou aplikovatelnost přípravků v běžné chovatelské praxi. V současné době chovatelé cíleně také aplikují *Bacillus subtilis* a *Bacillus licheni-*

formis obsažený v přípravku **BioPlus[®]YC**. Tyto přírodní bakterie jsou navázány na nosič uhličitan vápenatý. Registrace (EU. Reg. No. E 1700) použití u telat je do tří měsíců stáří. Kmeny mají kompatibilitu se zinkem, antibiotiky a kokciostatiky. Podporují mléčné bakterie v zažívacím traktu a dále působí konkurenčně. Jejich vysoká enzymatická aktivita zlepšuje využití živin. Významný je jejich tlak na klostridie, koli-infekce, salmonely, kryptosporidie, kokcidie a omezují jejich nežádoucí projevy. Použití přípravku **BioPlus[®]YC** pomáhá eliminovat průjemová onemocnění u telat především v prvních týdnech života. Tím, že použité bakterie vytvářejí spory, odolávají nízkým i vysokým teplotám, je možné je použít i v granulovaných směsích. Výše uvedené přípravky pomáhají v postnatálním čase mladému organismu vybudovat vlastní imunitu, a tak dávají předpoklad budoucí vysoké užitkovosti. ■

Probios[®] REHYMED

RADIKÁLNÍ ZMĚNA VE SLOŽENÍ
REHYDRATAČNÍCH ROZTOKŮ

**Jedinečný rehydratační přípravek
pro telata s vyváženou kombinací
účinných látek**

Obsahuje:

- potřebné elektrolyty
- zdroj pohotovostní energie
- kolostrální imunoglobuliny
- probiotikum Lactiferm
- zdroj oligosacharidů
- L- karnitin
- kyselinu askorbovou

CHR HANSEN

Improving food & health

Zimní přehled výsledků holštýnských plemeníků

První sněhová nadílka nám již ohlásila příchod zimy. Na začátku prosince jsou také pravidelně publikovány nové žebříčky býků. Na základě těchto plemenných hodnot většina chovatelů vybírá býky do přípravných plánů pro příští rok. Jak je už v Chovu skotu tradicí, i tentokrát se podíváme na vybrané plemeníky z domova i hlavních „holštýnských zemí“.

■ autor: Roman Hruďa

Český žebříček SIH

Výrazný posun v české TOP udělal, v ČR genomicky podhodnocený, **NEO-896 Willem s Hoeve Woody**. Posunul se z 41. na 17. místo a je předpoklad, že se bude i nadále zlepšovat. Jako genomický býk se poslední dva roky pohyboval okolo SIH 121 a nyní je již na hodnotě 135,0. Woody má v ČR již 173 hodnocených dcer, ve světě jich už dojí 2242 v 769 stádech. V Německu má RZG 152 (což by ho řadilo na čtvrté místo německé Interbullové TOP, hned za CRV býka, Peak Matchup), v nizozemské TOP je na druhém místě s hodnotou NVI 299.

Oblíbený Gymnastův syn **NXB-535 Garido** po prosincovém, výpočtu PH má u nás 78 dojcích dcer, bohužel však ještě nemá dostatek stád (5), aby se dostal do oficiální TOP – s SIH 143,3 by byl třetí. Ve světě má již 3826 hodnocených dcer v 1043 stádech a zaujímá šesté místo v Německu s RZG 149, deváté v Kanadě s LPI 3641 (Interbull), čtvrté ve Španělsku s ICO 1296 a v USA je stále nejlepším synem Gymnasta s TPI 2852.

NEO-842 Silverridge V Timberlake (Imax x Supershot) má sice hodnotu „jen“ SIH 131,3. Přesto na 251 ukončených prvních laktací dcery dosáhly průměrnou užitkovostí 11 095 kgM při 3,72 %T a 3,25 %B a nízkou somatikou (107). Dosáhl výborné RPH vlastní plodnosti 113 a RPH plodnosti dcer 105; za dlouhověkost obdržel RPH 144.

Z genomických býků je u nás velmi dobře hodnocen **NXB-944 Delta Dolmen** – nejlepší syn Topstona (prověřený býk č. 1 v Německu). Jeho dcery mají predikovanou velmi dobrou produkci mléka (+1155 kg) s vysokým obsahem tuku (+0,12%) i bílkovin (+0,08%), výborné hodnocení končetin (140) včetně chodivosti (133) a měly by ve stádě přežít své vrstevnice (RPH dlh 112). Zajímaví jsou i genomičtí synové plemeníka Star P RDC – **NXB-941 Sloupnice Elien RF** a **NXB-943 Delta Tycho PP RF**. Prvně jmenovaný získal pěkné hodnocení produkce (+1077 kg mléka s beta kaseinem A2A2) a jeho dcery by měly mít delší struky (116) a zadní struky dále od sebe (76), velmi dobrou plodnost (110) i dlouhověkost (116). Tycho si vede obdobně, navíc by jeho dcery měly být vhodné pro robotické dojírny (RI 118).

Peak Mecanico

Býci za „velkou louží“ v USA

Z genomických býků v programu CREATE je hvězdou dle indexu NM\$ **NBR-215 Peak Mecanico** (Kevlow x Zazzle), s hodnotou NM\$ 1232 je stále mezi nejlepšími genomickými dostupnými býky na trhu v USA. Index TPI je rovněž působivý – 3114. Také Mecanico má vysoké hodnocení efektivity (BLE +16, konverze krmiva 107, dlouhověkost +6,9) a zdraví (BLH +6, ketózy 104).

Dalším zajímavým býkem z nabídky je výrazný typový plemeník **NXB-914 Aurora Tyrol** (Parfect x Eisaku) s TPI 3055. Ten byl ohodnocen známkami 1,48 za vemena, 1,34 za končetiny a 2,27 za zevnějšek celkem. Býk je vhodný pro roboty. Dcery budou mít vyrovnanou produkci (+602 kgM s +0,12 %T a +0,08 %B) s kappa kaseinem BB, budou odolné vůči ketózám (105) a plodné (DPR +1,0).

Z býků prověřených na dcerách si stále drží pěkná čísla **NXB-614 De-Su Frazz Tahiti** s indexy TPI 2947 a NM\$ 1133. Celosvětově má již přes 9,6 tis. dcer, které mají vysoké nádoje (+982 kgM) při plusových složkách. Býk má špičkovou vlastní plodnost i v ČR (RPH 109 na 5407 inseminacích!) a výhodou je také vysoký index efektivity (+16).

V americké TOP se už usadil **NXB-938 S-S-I Renegade Rasha**n pocházející ze stejné rodiny jako býci Pursuit či Acura, který byl ohodnocen indexy TPI 2915 a NM\$ 989. Potomstvo Rasha na bude mít vyrovnanou produkci (+523 kgM při +0,25 %T a +0,04 %B) a velmi pěkný zevnějšek (končetiny 0,30, vemena 0,98, celkem typ 0,84).

NBR-223 Penn-Englad Barclay (Bubba x Rubicon) má kořeny ve stejné dlouhověké rodině jako top plemeník Richmond Fd El Bombero. Také jeho dcery mají slušnou produkci (+644 kgM) s vysokým obsahem tuku (+0,20%) a pěkný exteriér (končetiny 0,61, vemena 1,54, celkem typ 1,41).

Imaxův syn **Blumenfeled Imperial** má 1620 otelených dcer v několika zemích (USA, ITA, CAN). Opět vhodný býk na roboty. Na základě jejich výsledků jsou plemenné hodnoty spolehlivé.

Delta Tycho PP RF

vé a potvrzují kvalitu tohoto plemeníka: velmi dobrá produkce (+1145 kgM s +0,04 %T a -0,01 %B) a dobré hodnocení zevnějšku (konč. 0,50, vem. 0,96, celkem typ 1,32) se odráží i v celkovém indexu TPI 2878; Net merit je 926.

Nizozemská TOP NVI

V Nizozemsku se poprvé počítaly plemenné hodnoty jedno-stepovou metodou. Jako první býk nizozemské TOP se udržel **NXB-474 Delta Reloader** (NVI 339). Reloader má nyní ve VOD Zdislavice tři otelené dcery na třetí laktaci, CZ 468092921 (celkem GP80, vemeno GP81, končetiny GP82) s aktuální užitkovostí 77,7 kg mléka za den; její druhá uzavřená laktace činila 18 882 kgM s 3,70 %T a 3,19 %B, CZ 468003921 (celkem GP81, vemeno GP82, končetiny GP81) s aktuální užitkovostí 75,3 kg mléka za den; její druhá uzavřená laktace činila 18 053 kgM s 3,62 %T a 3,22 %B a CZ 468063921 (celkem GP82, vemeno GP83, končetiny G79) s aktuální užitkovostí 72,3 kg mléka za den; její druhá uzavřená laktace činila 15 167 kgM s 3,78 %T a 3,18 %B!

Reloader vyniká v efektivitě (BLE +22) a zdraví (BLH +9). Uvedené indexy si zasloužil zejména špičkovou dlouhověkostí (+844), efektivní konverzí krmiva (112), zdravými vemeny (110) i paznehty (107) a slušnou produkcí mléka (+1567kg) s kappa kaseinem BB a velmi nízkým obsahem SB (113). Je možné ho využívat i na jalovice.

Genomický **NBR-214 Delta Greenseat** pochází z kombinace dvou německých otců býků (Gladius x Casino) a stejné rodiny jako Woody - jeho babička Willem's Hoeve Rita 1626a VG86 je zároveň matkou Woodyho. Greenseat obdržel výborné hodnocení efektivnosti (BLE +22) díky efektivní konverzi krmiva (113), dlouhověkosti (+436) a predikci velmi vysokých nádojů dcer (+2607 kg mléka s beta kaseinem A2A2), což se projevilo i na vysokém ekonomickém indexu Inet +572. Předností je i ideální utváření vemen (109).

Redi

Mezi prověřenými býky na dcerách se stále ve špičce drží **RED-725 Delta Jacuzzi** s NVI 242, BLE +13 a Inet +455. Aktuálně dvě dcery na třetí laktaci v ZD Mír Ratiboř dojí přes 60 litrů. CZ 303691972, s aktuální užitkovostí 63,9 kg mléka za den; její druhá uzavřená laktace činila 13 644 kgM s 4,41 %T a 4,09 %B a CZ 314456972, s aktuální užitkovostí 61,3 kg mléka za den; její druhá uzavřená laktace činila 11 247 kgM s 4,63 %T a 3,52 %B. Druhé místo genomické TOP NVI obsadil Freestylův syn **RED-840 Delta Borax**, který je využíván jako otec býků v několika zemích. Borax je komplexní plemeník, který boduje v oblas-

Willem's Hoeve Woody

ti produkce (+1537 kgM při +0,31 %T a +0,01 %B), efektivnosti (BLE +19, konverze krmiva 110, dlouhověkost +859, Inet +461), zdraví (BLH +7, zdr. vemene 111, plodnost dcer 103) i exteriéru (konč. 106. vem. 108, celkem 107).

RED-846 Delta Workzone PP (Louis P x Builder P) je dalším příkladem komplexního „reda“, homozygotně bezrohého. NVI 282, efektivita +14 (konverze krmiva 106, dlouhověkost +569, Inet +480), zdraví +6, vysoká produkce (+2323 kg mléka s žádanou kombinací beta kaseinů A2A2), nízká somatika (105) a vyrovnaný zevnějšek (celkem typ 105) jsou pádnými důvody, proč ho zařadit do přípařovacích plánů.

O jeho stájovém kolegovi **RED-847 Delta Marsrover PP** (Murray PP x Solitair P) by se dalo napsat téměř to samé, opět je homozygotně bezrohý, tedy tuto vlastnost přenáší na 100% potomstva. Dalším býkem je **Delta Seltzer PP** (Sorelio P x Gywer), rovněž homozygotně bezrohý. Ten patří mezi zástupce výrazných „mlékařů“ (+2387 kgM), přesto budou jeho dcery mít zdravá vemen (104) a nízký počet somatických buněk v mléce (106). Jeho další předností je efektivní produkce (BLE +18, konverze krmiva 109, dlouhověkost +574) a výborné utváření vemen (110).

Zajímavé jsou také výsledky z redholštýnského programu v USA. CRV je v současné době majitelem jednoho z nejlepších genomických redů dostupného v USA, **Ladys-Manor Oriole-RED** (Progenisis Champion-Red x Progenisis Granite) s TPI 3062 a NM\$ 931. Jedním z nejlepších *RC býků nabízených na americkém trhu, a to **Bomaz Cola** *RC (Peak Fugleman x Hoogerhorst DG OH Rubels-RED), TPI 3080, NM\$ 1045. ■

Delta Workzone PP-Red

De Heus s.r.o. Kendice – Podpora národných šampionátov

■ autor: Ing. Tomáš Gašper, špecialista

Spoločnosť De Heus s.r.o. Kendice sa v priebehu roka 2023 rozhodla finančne pomôcť chovateľským zväzom, združujúcich chovateľov rôznych plemien hovädzieho dobytká. Cieľom našej podpory je finančná pomoc zväzom pri organizovaní veľmi významných propagačných aktivít v podobe chovateľských dní. Je to naša forma ocenenia a poďakovania za prácu zväzov ako aj chovateľov, ktorí sa prišli pochváliť kvalitou svojich zvierat. Toto je tá pravá motivácia pre súčasných a možno aj budúcich chovateľov hovädzieho dobytká. Je to dôkazom toho, že aj v skromných podmienkach sa dá pracovať na úrovni a dosahovať kvalitné výsledky. Je potrebné sa len sústrediť na to podstatné a to sú zvieratá a ich pohoda. Pohodu pre zvieratá prináša aj naša spoločnosť De Heus, v podobe kvalitných bielkovinových koncentrátov a kompletných krmných zmesí (ďalej len KZ). S bielkovinovými

koncentrátmi rady TMR Balance a kompletnými KZ od spoločnosti De Heus, budú krmné dávky pre dojnice predstavovať optimálny zdroj energie a proteínov pre bachorové mikroorganizmy. Výsledkom správnej funkcie bachorovej mikroflóry je lepšia produkcia mlieka a mäsa, lepší zdravotný stav, lepšia reprodukcia a zároveň vyššia ziskovosť prevádzky. Trend súčasnosti a blízkej budúcnosti je poznačený nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily. Prečo o tom hovorím? Pretože ľudské zdroje sú ten najdôležitejší faktor pri všetkých výrobách. V týchto súvislostiach sa management poľnohospodárskych podnikov s chovom hovädzieho dobytká musí zastaviť a zamyslieť, ako dať zvieratám všetko to, čo potrebujú v danej kvalite. Súčasne to musí byť veľmi jednoduché, ľahko kontrolovateľné a ekonomicky zaujímavé. Najskôr sme v septembri podporili „Druhý Národný Šampionát – Simmental Cup 2023“, ktorý sa uskutočnil v priestoro-

ch Masarykovho dvora vo Víglaši. Šampionát mal vysokú úroveň, kde sa predviedlo 42 dojníc vysokej úrovne.

Podporili sme aj „10. chovateľský deň mäsových plemien v Medziankach“. Predstavilo sa tam jedenásť chovateľov so štyrmi plemenami s počtom 33 ks zvierat. Veľmi oceňujeme snahu usporiadateľov prinášať osvetu v tomto sektore chovu hovädzieho dobytká.

Podarilo sa nám opätovne podporiť „Šampionát holsteinského plemena SR“, ktorý sa konal v priestoroch výstaviska Agrokomplex Nitra. Šampionát ničím nesklamal a predviedol dokonalú prehliadku excelentných zvierat.

Na záver sa chcem v mene spoločnosti De Heus s.r.o. poďakovať zväzom za možnosť byť súčasťou týchto chovateľských prehliadok s možnosťou prezentovať našu spoločnosť. Prajem Vám a chovateľom veľa úspechov v ďalšej práci a spoločnosť De Heus s.r.o. Vás rada podporí aj v budúcnosti.

Podpora chovateľov v praxi a kontrolné dni

■ autor: Ing. Pavol Martinovič, špecialista

Základom úspechu pre každého chovateľa je zabezpečiť nielen kvalitnú výživu, ale aj celý manažment chovu vo všetkých aspektoch. Našou prácou v De Heus, nie je len výroba a dodávanie krmných zmesí, ale aj dennodenná podpora našich zákazníkov priamo v chovoch, analýza krmív, tvorba krmných dávok, podpora a zdieľanie informácií s riadiacim manažmentom. Dovoľm si tvrdiť, že naša sila spočíva v tímovom duchu a podpore jednotlivých kolegov v rámci sektora hovädzieho dobytká. Zdieľanie nových informácií a skúseností medzi kolegami a následne aj s chovateľmi nás spoločne posúvajú vpred. V mesiaci október 2023 sme navštívili niekoľkých našich zákazníkov (obchodných partnerov) v Českej republike, za

prítomnosti nášho skúseného kolegu a špecialistu z Holandska Wima Hofmana. Wim sa nám pri každej návšteve snaží odovzdať jeho vedomosti a skúsenosti, ktoré počas svojej celoživotnej praxe vo firme De Heus nadobudol. Pri návštevách sme spoločne s chovateľmi zhodnotili aktuálny stav a kvalitu objemových krmív, ktorá je alfou a omegou či už z pohľadu zdravotného stavu, ale aj produkcie. V závislosti od jednotlivých podnikov sme sa zameriavali na odchov teliat – Kaliber Plán, ktorý bez pochyby funguje. Ďalším bodom, ktorým sme sa zaoberali bolo sucho stojné obdobie a príprava na pôrod – Prelacto Plán, ktorý je praktický a funkčný. Tým, že náš kolega Wim je garantom pre výživu dojníc na robotických farmách, nemohli sme vynechať ani farmy s dojacími robotmi.

Záverom, keď sa spätne pozriem na týždeň strávený na českých farmách, musím skonštatovať, že spoločnými vlastnosťami českých chovateľov sú ochota spolupráce, otvorenosť a zápal pre dosiahnutie cieľa. Osobne hodnotím prácu všetkých chovateľov, ktorých sme mali možnosť navštíviť veľmi pozitívne a do budúcnosti im prajem veľa úspechov v ich započatej práci.

NEJLEPŠÍ START PRO VAŠE TELATA

KOMPLETNÍ STARTÉR

Kompletní startér je jednoduché a efektivní řešení v zajištění kvalitního odchovu Vašich telat. De Heus patří mezi úspěšné výrobce startérových krmiv pro telata. Při jejich výrobě klademe důraz na kvalitu vstupních surovin.

Novinkou mezi našimi startéry je **KALIBER COMPLETE NON GMO**, který je určen pro telata od odstavu do věku šesti měsíců. Tato kompletní krmná směs kryje živinové nároky telat, pokud je zkrmována ad-libitně a není kombinována s dalšími objemnými krmivy.
www.deheus.cz.

SPOLUPRÁCE CRV A CATTLE MARKET

Jaké jsou základní požadavky na produkovaná telata:

- ▶ Nejlépe potomci po býčích plemene charolais a uckermärker (plášťová telata)
- ▶ Je možné vykoupit i telata po býčích plemene belgické modré (ostatní)
- ▶ Nevhodní jsou potomci po býčích aberdeen angus
- ▶ Výkup je možný až po ukončení mléčné výživy (ideálně odstavená telata 100–150 kg)
- ▶ Je možné vykoupit jalovičky i býčky
- ▶ Nejsou nutné žádné zdravotní zkoušky ani vakcinace
- ▶ Při výkupu je důležitý dobrý zdravotní stav

Další doplňující informace:

- ▶ Svozy telat budou probíhat turnusově ve skupinách 20–30 ks vlastním autem výkrmce
- ▶ Srážka na nakrmenost je počítána 3–5% dle živé hmotnosti telete
- ▶ Kontrakt s chovatelem bude uzavřen na 1 rok
- ▶ Veškerá smluvní ujednání budou uzavřena mezi chovatelem a společností CATTLE MARKET s. r. o., včetně fakturací a finančního zajištění

Cenové ohodnocení obchodovaných telat:

- ▶ Základní cena bude stanovena při podpisu smlouvy mezi chovatelem a CATTLE MARKET s. r. o.
- ▶ Výsledná cena bude stanovena dle použitého plemene otce, plášťová telata – 100 % základní ceny, ostatní – 75 % základní ceny
- ▶ Dále bude výsledná cena stanovena zvlášť pro jalovičky a zvlášť pro býčky
- ▶ Splatnost faktur za odebraná telata je 21 dnů

Věříme, že využijete možnosti a s důvěrou se obrátíte na jedinou chovatelskou obchodní společnost, která působí v České republice. ■

■ autor: **Pavel Král – CATTLE MARKET s.r.o.**

Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s. (dále jen Svaz) založil v roce 2007 svoji dceřinou společnost CATTLE MARKET s. r. o. Tato společnost je 100% vlastněná Svazem. Základní myšlenkou pro založení obchodní společnosti byla ekonomická nezávislost Svazu v dobách nedostatečných dotačních podpor ze strany ministerstva, například na vedení plemenných knih, podpor provádění kontroly užitkovosti nebo podpor provádění genomických analýz plemenných zvířat či podpor při pořádání chovatelských výstav a soutěžních přehlídek. CATTLE MARKET za 16 let působení na trhu vyrostl ve společnost, která je schopna nejen pro členy Svazu a chovatele strakatého plemene nabídnout nákup či prodej jakékoli kategorie, ale i plemene skotu. Skutečně obchoduje kategorie telat, zástavových jaloviček i býčků, mladých plemenných jalovic do 13 měsíců věku, přes březí plemenné jalovice, dále veškeré kategorie jatečného skotu. Naší srdeční záležitostí jsou

jedinci českého strakatého plemene, ale dokážeme zajistit odbyt všech plemen skotu. Specializujeme se i na výkup jatečných jalovic GESTRU, ale i kříženců s masnými plemeny.

V nejbližší budoucnosti plánujeme pro chovatele, ve spolupráci s firmou CRV Czech Republic, spol. s r. o., nabídnout možnost výhodně zrealizovat skupiny mladého skotu ze záměrného připarování býků masných plemen na matky z dojených stád, ať již to budou matky holštýnského nebo českého strakatého skotu. Uvědomujeme si, že intenzivním využíváním výstupů genomické selekce v samičí populaci dojených stád budou mít chovatelé dostatečné znalosti o genetickém založení svých zvířat. A právě minusové varianty matek jsou vhodné pro použití v programu Beef on Dairy, kdy jsou použiti býci masných plemen. Společnost CATTLE MARKET s. r. o. má již v tuto chvíli zajištěny kapacity pro výkrm telat pocházejících z tohoto programu a dále máme zajištěn i dostatečný odbyt takto vykrmených zástavů nebo jatečných jedinců.

Mléčná farma roku 2024

■ autor: **Martina Sasáková**, CRV Czech Republic

Další ročník největší soutěže pro české chovatele dojeného skotu je za dveřmi!

Již po šestnácté bude v rámci České republiky vyhlášena Mléčná farma roku v obou hlavních dojených plemenech, tedy holštýnském a českém strakatém. Stejně jako v předchozích letech budou hodnoceny výsledky v šesti kategoriích, které re-

prezentují oblasti produkce, reprodukce a zdraví, nicméně v celkovém konceptu přinese ročník 2024 zásadní změnu.

Až do loňska se do soutěže hlásily pouze soutěživé podniky, které si chtěly své výsledky porovnat s ostatními nebo rovnou pokukovaly po umístění na předních příčkách. Každým rokem těchto podni-

ků, resp. stájí přibývalo a poslední ročník měl úžasných 187 účastníků. Po diskusích s ČMSCH a zapojenými partnery, kterých je v letošním roce již deset, bylo dohodnuto, že do soutěže budou automaticky zapojeny všechny stáje v KU, které splní podmínky počtu zvířat, plemenné skladby a budou mít v roce 2023 provedených minimálně 11 kontrol. Jednak chovatelům odpadne administrativa spojená s přihlašovaním, ale hlavně budeme mít možnost vidět v soutěži i nové tváře.

Za každé plemeno bude vyhlášeno pět nejlepších stájí a také skokan roku, který v porovnání s loňskými výsledky zaznamenal nevyšší meziroční nárůst. Posuzovat se bude stejně jako dříve počet somatických buněk, lineární skóre somatických buněk, dojivost krav, obsah tuku a bílkovin v mléce, průměrný laktanční den a délka mezidobí. Po vyhlášení vítězů budou moci všechny podniky najít výsledky svých stájí v Milk Profit Data.

Slavnostní vyhlášení soutěže, setkání chovatelů a společenský večer se uskuteční v úterý 5. března 2024 v Hotelu Jezerka u Seče, kde se na vás společně s dalšími organizátory budeme těšit.

Pro více informací o soutěži i slavnostním vyhlášení sledujte

www.mlecnafarmaroku.cz ■

Výsledky ročníku 2023

Výsledky - kategorie HOLŠTÝN (102 farem)

Název společnosti / Farma	POŘADÍ	Celkem bodů	MD	PSB	LS do 4,0	T+B	Lak.den	Nádoj	Poř.lak
AGRAS Bohdalov, a.s. Bohdalov	1	103	393	161	90	3,17	160,95	44,87	2,45
Úněšovský statek a.s. Pernarec	2	100	367	196	86	2,94	163,11	41,14	2,48
ZERAS a.s. Pavlov	3	98	383	183	87	2,87	157,09	41,20	2,20
ZD Růžový Palouček Újezdec	4	97	377	172	89	2,85	164,25	39,38	2,49
Družstvo vlastníků pudy Ametyst Statek Dubinka	5	96	368	137	93	2,61	155,63	34,35	2,32

V kategorii HOLŠTÝN se skokanem roku stalo **Hospodářské obchodní družstvo Dolní Heřmanice, farma Dolní Heřmanice.**

Výsledky - kategorie ČESTR (85 farem)

Název společnosti / Farma	POŘADÍ	Celkem bodů	MD	PSB	LS do 4,0	T+B	Lak.den	Nádoj	Poř.lak
Lukřena a.s. řenče	1	113	361	132	92	2,61	154,19	35,21	2,19
Zemědělská a.s. Horní Bradlo Javorné	2	104	368	148	90	2,54	161,81	34,62	2,79
ZD Libín ZD Libín	3	101	368	180	84	2,50	149,52	33,27	2,62
Podorlicko a.s. Mistrovice Verměřovice	4	101	375	139	89	2,57	161,52	34,00	2,50
PROAGRO Radešinská Svatka, a.s. řečice	5	101	368	158	92	2,27	151,41	30,29	2,40

V kategorii ČESTR se skokanem roku stal podnik **Zderaz, zemědělské družstvo, farma Hluboká.**

16. ročník

Soutěž o mléčnou farmu roku 2024, ocenění za kvalitu chovu dojnic!

www.mlecnafarmaroku.cz

OVALERT

Váš šestý smysl

Ovalert je unikátní systém sledující říje a zdravotní stav krav a jalovic 24 hodin denně, 7 dní v týdnu, a to v kombinaci se všemi dostupnými datovými zdroji, jako jsou kontrola užitkovosti, inseminace, ústřední evidence skotu atd.

Propojení se všemi dojírenskými a manažerskými systémy.

Vysoká spolehlivost systému je prověřena na více než 250 farmách v České republice a na Slovensku.

Proč zvolit právě Ovalert?

Zlepšení výsledků reprodukce (vyšší % březosti, kratší inseminační interval i mezidobí)

Zlepšení ekonomiky (nižší náklady na hormony, léčení, inseminaci či neproduktivní dny, zvýšení příjmů za mléko, zkrácení mezidobí)

Snížení brakace z důvodů reprodukce a zdravotních problémů

Zvýšení efektivity práce (vše přehledně na jednom místě - odpadá nutnost duplicitního zadávání dat); vyšší efektivita sledování zvířat

Poziční systém - možnost rozšíření Ovalertu pro přesné a efektivní vyhledávání krav ve stáji

Vysoká spolehlivost detekovaných zvířat v říji

Sledování aktivity, žraní, přežvykování a inaktivity zvířat (individuální zvířata i skupiny)

Zasílání upozornění formou SMS nebo emailu

Informace dostupné online přes PC, tablet či smartphone

Možnost výběru respondérů STANDARD/ ALL IN ONE včetně ISO identifikace

Chování stáda (stájový stres)

Nově plná záruka po dobu 5 let!
Komplexní podpora a poradenství!